

wroclaw.pl

Trzy wolne dni

W poniedziałek 15 sierpnia obchodzimy święto Matki Boskiej Zielnej – to dzień wolny od pracy. Weekend potrwa więc trzy dni. Co będzie czynne we Wrocławiu i jak spędzić ten czas. Podpowiadamy.

str. 9

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 30 (96), 11-17.08.2022

Weekend przy fontannie

str. 10-11

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

HALA STULECIA

Płać w automacie w Urzędzie Miejskim

W kolejnych Centrach Obsługi Mieszkańca pojawiły się opłatomaty. Można w nich płacić kartą i gotówką. Łącznie w UMW stoi już 12 takich maszyn.

str. 3

Wrocław chroni zieleń i wciąż sadzi nową

Jak miasto dba o tereny zielone? Czy ich ochrona jest wystarczająca? Co z zabetonowanymi placami? Wyjaśnia Katarzyna Szymczak-Pomianowska.

str. 8

15 серпня – вихідний та святковий день

Це церковне свято, крамниці також будуть зачинені, транспорт їздитиме за недільним графіком.

str. 18

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL

Szanowni Państwo,

pozdrawiając z wakacyjnego wypoczynku – jak co roku wraz z grupą sprawdzonych przyjaciół spędzamy urlop na wspólnym mazurskim żeglowaniu – chciałbym wspomnieć o czymś niezmiernie, jak sędzę, ważnym w kontekście wyzwań, które przed nami stoją.

Znacie je Państwo dobrze, część już, niestety, z własnego doświadczenia. Myślę o kryzysie inflacyjnym, który widzimy podczas zakupów czy dokonywania regularnych opłat. Pisałem o nim ostatnio, w kontekście zwiększających się wydatków na energię, które czekają miasta i towarzyszących im oszczędności. Kolejny, z tych najbliższych, to powracająca fala pandemii, która, choć łagodniejsza, zarówno w skali,

jak i w intensywności zakażeń, dzięki odpowiedzialnemu podejściu do szczepień, przypomina nam trudny czas dwóch ostatnich lat.

Wszystkie te kwestie, patrzenie na nie i planowane działania, łączę z wielką nadzieją. Osadzam ją na moim – na naszym, jak myślę – doświadczeniu wyjątkowej wrocławskiej wspólnoty. To ona odbudowała Wrocław z powojennych zgliszczy. Jej kolejna generacja zbudowała solidarnościowe struktury, jako jedne z najsilniejszych w Polsce. Kolejne – moje już – pokolenie stanęło 25 lat temu ramię w ramię, broniąc miasta przed powodziową falą. Najmłodsze natomiast silnie włączyło się w pomoc uchodźcom, tworząc sieć wolontariuszy, zaangażowanych w wielorakie działania od dworca głównego począwszy.

Sytuacje kryzysowe łączą nas bardzo silnie, wyzwalając najpiękniejsze z możliwych reakcji – solidarności i poczucia wspólnoty. To one są źródłem mojej, a jak sędzę także naszej wspólnej, nadziei. Czuję to podczas rozmów nawet tu na Mazurach, podczas tych najbardziej spontanicznych i przypadkowych spotkań z wypoczywającymi tu mieszkańcami naszego miasta. Nie będzie to łatwy czas, ale z kryzysu wyjdziemy wzmocnieni. Wrocław pozostanie na właściwych torach. A co najważniejsze – troska o niego jest i pozostanie naszą wspólną sprawą.

Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

POGODA

						
PT. 12.08	SOB. 13.08	ND. 14.08	PN. 15.08	WT. 16.08	ŚR. 17.08	CZW. 18.08
25°C	27°C	28°C	29°C	30°C	28°C	26°C

OTO ALFIE, NOWY MIESZKANIEC ZOO

Wrocławskie stado kotików powiększyło się o nowego osobnika. Mały Alfie ma niecałe dwa miesiące i uczy się pływać. Niebawem, gdy zmieni futro na wodoodporne, dołączy do reszty stada na dużym basenie. Tymczasem nadal większość czasu przebywa z mamą i żywi się jej mlekiem. Wychodzi także na zewnątrz, gdzie czasami można go zobaczyć na ogrodzonym fragmencie wybiegu, tak zwanym okólniku. Łatwo go także usłyszeć, gdyż potrafi głośno nawoływać. Alfie uczy się pływać w niewielkim baseniku, bo kotiki nie rodzą się z taką umiejętnością. Jest jeszcze za wcześnie, by wchodził do wielkiego basenu z resztą stada.

Obecnie w basenie kotików mieszka sześć osobników: trzy samice i trzy samce. Alfie to szósty szczeniak, który przyszedł na świat w naszym zoo. Jego ojcem jest 15-letni Nelson, a mamą 16-letnia Mandisa, dla której jest to pierwsze młode.

Nowe opłatomaty w centrach obsługi UMW

W Centrach Obsługi Mieszkańca w Magnolii, na Kromera, Nowym Targu, Kotlarskiej i Zapolskiej oraz w biurze ZDiUM na Długiej opłat można dokonywać już sprawnie i nowoczesnie w opłatomacie. Zobacz, jak działa taki automat.

Redakcja

Od sierpnia mieszkańcy mogą korzystać z sześciu nowych opłatomatów. Nowe automaty pojawiły się w: Centrach Obsługi

Mieszkańca w CH Magnolia, przy al. M. Kromera, na pl. Nowy Targ, przy ul. G. Zapolskiej, w Centrum Obsługi Podatnika przy ul. Kotlarskiej oraz w Biurze Obsługi

Klienta ZDiUM przy ul. Długiej. Przy ul. Kotlarskiej oraz na pl. Nowy Targ stanęły opłatomaty gotówkowe i bezgotówkowe. To ważne, bo wcześniej można było tam płacić wyłącznie kartą.

W BOK ZDiUM już teraz, tak jak we wszystkich innych punktach, można dokonywać opłat podatkowych, związanych z prawem jazdy lub zameldowaniem. W ciągu najbliższych dni pojawi się możliwość dokonywania innych opłat pobieranych przez ZDiUM.

Łącznie mieszkańcy mogą korzystać z 12 opłatomatów (6 gotówkowych i bezgotówkowych oraz 6 bezgotówkowych) w następujących lokalizacjach:

- ul. G. Zapolskiej 4 – 3 szt.
- ul. Kotlarska 41 – 2 szt.
- pl. Nowy Targ 1-8 – 2 szt.
- al. Kromera 44 – 1 szt.
- CH Magnolia, ul. Legnicka 58 – 1 szt.
- ZDiUM, ul. Długa 49 – 1 szt.

- Urząd Stanu Cywilnego, ul. Włodkowica – 2 szt.

Opłatomaty zostały zainstalowane przez PKO Bank Polski w ramach umowy na obsługę bankową Gminy Wrocław i jej jednostek organizacyjnych.

W opłatomatach można zapłacić należność z tytułu:

- podatków i opłat od osób fizycznych
- rejestracji samochodu i prawa jazdy
- opłaty skarbowej
- opłat za informację adresową.

Ewentualne reklamacje związane z funkcjonowaniem opłatomatu (np. brak wydruku) można zgłaszać w Centrum Obsługi Mieszkańca, w którym znajduje się dany opłatomat oraz na infolinii PKO Bank Polski pod numerem telefonu: 801 302 302 (telefony stacjonarne) lub 81 535 60 60 (telefony komórkowe). Opłata zgodna z taryfą operatora.

➔ **Zobacz instrukcję obsługi na l.wroclaw.pl/oplatomaty**

Dopłaty do węgla: dla kogo i kiedy?

3 tys. zł – tyle wyniesie jednorazowy dodatek, który otrzymają osoby ogrzewające domy urządzeniami na węgiel. Sejm 5.08 przyjął ustawę w tej sprawie. Wejdzie ona w życie po podpisie prezydenta. Wtedy ruszą wypłaty. Warunkiem koniecznym do uzyskania dopłaty jest wpis lub zgłoszenie źródła ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Dodatek będzie przysługiwał na gospodarstwo domowe. Wnioski będzie można składać w urzędzie gminy do 30.11 osobiście lub przez internet. Pieniądze będą wypłacone w ciągu 30 dni od złożenia wniosku.

Będą reformy rad osiedli

Prezydent Wrocławia powołał nowy Zespół ds. reformy jednostek pomocniczych gminy. Zespół tworzyć będzie 13 osób. Większość (7 osób) wybranych w demokratycznych wyborach, spośród przewodniczących zarządów wrocławskich osiedli. Wybory odbędą się we wrześniu, a zespół będzie pracować do końca obecnej kadencji rad. Zespół zajmie się między innymi uregulowaniem kompetencji Rad Osiedli. Tym samym Wrocław kontynuuje reformę ładu osiedlowego, bo zarządzenie o powołaniu nowego zespołu zbiega się w czasie z podpisaniem innego ważnego dokumentu: Zasad współpracy Urzędu Miasta, jednostek i spółek miejskich z Radami Osiedli.

Dary dla uchodźców w Czasoprzestrzeni

Od 10.08 punkt pomocy humanitarnej na ulicy Tramwajowej zmienia zasady działania. Pomoc materialna będzie wydawana JEDNORAZOWO dla uchodźców, którzy przyjechali do Polski po 01.08 br. Można będzie otrzymać środki higieny, żywność i ubrania. Dary można odbierać w każdy wtorek i czwartek w godzinach 12-16 w Czasoprzestrzeni przy ul. Tramwajowej 1-3.

Nie wchodź do Odry, nie łów w niej też ryb

Od trzech dni z fosy miejskiej we Wrocławiu wyławiane są martwe ryby. Wybrano ich już prawie 400 kg. Akcję nadzoruje Zarząd Zieleni Miejskiej. Próbkę wody z fosy ma przebadać laboratorium. Śledztwo w tej sprawie prowadzi policja z Kędzierzyna-Koźla.

Maciej Wołodko

– Planujemy zakończenie tej akcji dzisiaj (10 sierpnia – przyp. red.). Ryby zostaną zużytkowane przez wykwalifikowaną firmę. Dostały się do fosy z Odry, skąd jest przepompowywana woda, która zasila fosę. Obecnie badane są przyczyny śnięcia – mówi Aleksandra Zienkiewicz z ZZM.

Gwałtowny pomór ryb w Odrze zaobserwowano dwa tygodnie temu. Od 31 lipca z rzeki wyłowiono ponad 7 ton martwych ryb. Jak informuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu badania wody wykazały z 80-procentowym prawdopodobieństwem, że do rzeki przedostał się mezytylen (rozpuszczalnik) – substancja o działaniu toksycznym na organizmy wodne.

Po raz pierwszy masowe wymieranie ryb zauważono w Kanale Gliwickim. Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa 14 lipca złożył pracownik miejscowego oddziału spółki Wody Polskie.

Dochodzenie w tej sprawie prowadzi Komenda Powiatowa Policji w Kędzierzynie-Koźlu. Na razie nie wiadomo, czy ma to związek także z sytuacją na dolnośląskim odcinku Odry.

– W nawiązaniu do próśb przedstawicieli Polskiego Związku Wędkarskiego – Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu zwraca się z apelem do mieszkańców miejscowości położonych nad Odrą i turystów przebywających nad rzeką o niewchodzenie do wody i niekapanie się w niej. Apel dotyczy

zarówno ludzi, jak i psów pod opieką właścicieli. Do czasu wyjaśnienia przyczyn zjawiska nie zaleca się również łowienia ryb w Odrze oraz przygotowywania z nich posiłków – czytamy w komunikacie wydanym 10 sierpnia przez RZGW.

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji we Wrocławiu uspokaja, że sytuacja na Odrze nie wpływa na jakość wody w naszych kranach. Kranówka jest pobierana z Oławy i Nysy Kłodzkiej. Jej zdatność do spożycia potwierdzają również kontrole sanepidu.

Ryby do miejskiej fosy dostały się z Odry, skąd pompowana jest woda

Strzelanie i nowa matura w roku szkolnym 2022/23

Nowy rok szkolny 2022/2023 przyniesie sporo zmian. Wśród nich nowy przedmiot, egzamin maturalny w innej formie, a także regulacje dotyczące zwolnień z lekcji wychowania fizycznego. W planach jest również nowy przedmiot, który ma zastąpić Podstawy przedsiębiorczości. Sprawdź, co jeszcze się zmieni od września.

Paulina Falkiewicz

Od września w programie zajęć szkół ponadpodstawowych pojawi się nowy przedmiot Historia i teraźniejszość, który zastąpi dotychczasową Wiedzę o społeczeństwie. Ma dotyczyć wydarzeń z lat od 1945 do 2015. Jak poinformowało MEiN – przedmiot będzie wprowadzany sukcesywnie, tj. w roku szkolnym 2022/2023 pojawi się w klasie I liceum ogólnokształcącego, technikum i branżowej szkoły I stopnia.

Edukacja dla bezpieczeństwa

Przedmiot jest już w szkołach – do tej pory uczniowie uczyli się na nim głównie zasad pierwszej pomocy, ale od września ma zmienić się jego program. Zaplanowana jest m.in. nauka strzelania czy zasad pierwszej pomocy w sytuacji wystąpienia zagrożenia z użyciem broni konwencjonalnej albo nauka radzenia sobie w zagrożeniach wywołanych przez działania wojenne. Przedmiot jest obowiązkowy dla klas VIII szkół podstawowych i klas I szkół ponadpodstawowych.

Nowy przedmiot, który prawdopodobnie wejdzie do szkół ponadpodstawowych od 1 września

Uczniowie szkół podstawowych od września będą mogli skorzystać z pomocy pedagoga specjalnego

2023 roku, to Biznes i zarządzanie. Ma zastąpić obecne Podstawy przedsiębiorczości. Na maturze będzie można pisać z niego egzamin rozszerzony w 2027 r.

Mama nie zwolni z wuefu

Minister sportu i turystyki Kamil Bortniczuk zapowiedział, że od 1

września br. dłuższe zwolnienia z wychowania fizycznego mają być dopuszczalne tylko wtedy, gdy wystawi je lekarz specjalista, a nie lekarz rodzinny lub rodzic.

Nowa formuła egzaminów

Po raz pierwszy odbędzie się tzw. nowa matura. Będą ją pi-

sać uczniowie kończący edukację w nowym systemie, czyli osoby, które ukończyły ośmioletnie szkoły podstawowe i czteroletnie szkoły ponadpodstawowe. Zmieni się arkusz egzaminacyjny, bardziej rozbudowany będzie także program, np. z języka polskiego. Uczniowie będą musieli napisać egzamin z trzech części: język

polski w użyciu, test historycznoliteracki i wypracowanie. Na maturze ustnej na zdających czeka losowanie zestawu egzaminacyjnego, który składa się z dwóch zadań – pierwsze zawiera zagadnienie sprawdzające znajomość treści i problematyki lektury obowiązkowej, a drugie dotyczy zagadnienia związanego z literaturą lub innymi dziełami sztuki albo językiem, następnie omawia się je na podstawie dołączonego materiału. Z matematyki będzie więcej zadań otwartych, maksymalnie może ich być w arkuszu 13. Zmieni się także czas pisania egzaminów. Będzie więcej czasu na rozwiązanie zadań – z j. polskiego 240 min, a z matematyki 180 min.

Uczniowie klas ósmych napiszą egzamin ósmoklasisty w innym terminie – nie w kwietniu, a w maju.

Pedagog specjalny

Resort edukacji zapowiedział, że od 1 września br. rozpocznie się pierwszy etap zatrudniania pedagogów specjalnych w szkołach i przedszkolach.

➤ [Więcej na l.wroclaw.pl/co-nowego-w-szkolach](https://www.wroclaw.pl/co-nowego-w-szkolach)

Wrocławscy uczniowie umieją rozpoznać czerniaka

W Ogólnopolskim Programie Profilaktyki Czerniaka wzięło udział ponad 30 tys. wrocławskich uczniów i ponad 600 nauczycieli. Dowiedzieli się, czym jest czerniak i jakie zmiany na ciele powinny niepokoić. Od nowego roku kolejne placówki będą mogły dołączyć do następnej edycji programu.

Paulina Falkiewicz

Czerniak jest złośliwym nowotworem skóry, który zaczyna się od zwykłego pieprzyka. Według danych Krajowego Rejestru Nowotworów w 2019 r. odnotowano ponad 3700 nowych rozpoznanych czerniaków i aż 1765 zgonów. 114 szkół podstawowych i ponadpodstawowych, ponad 30 tys. uczniów i 600 nauczycieli oraz blisko 1400 godzin zajęć – tak można podsumować tegoroczną edycję Ogólnopolskiego Programu Profilaktyki Czerniaka, w której udział wzięły wrocławskie placówki oświatowe.

– Przekazywana w ramach tego programu wiedza jest niezwy-

kle ważna, a przede wszystkim praktyczna. Dlatego bardzo nas cieszy, że większość wrocławskich szkół wzięła w nim udział – mówi Renata Granowska, wiceprezydent Wrocławia.

Podczas zajęć młodzi wrocławianie dowiedzieli się, czym jest czerniak, jak go rozpoznać, a także jak poprawnie przeprowadzić badanie skóry. – Tematy dotyczące zdrowia i profilaktyki nie są dla naszej młodzieży objętne. Uczniowie chętnie brali udział w tych zajęciach. Byli na nich bardzo aktywni, zadawali wiele ciekawych i ważnych pytań – wyjaśnia Monika Radziwon, dyrektorka Szkoły Podstawowej

nr 43, która brała udział w programie.

Lekcje były prowadzone na podstawie materiałów edukacyjnych przygotowanych przez organizatora, którym jest Studenckie Koło Naukowe ONKOMA przy Klinice Gastroenterologii Onkologicznej w Narodowym Instytucie Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie – Państwowym Instytucie Badawczym. Odbywały się m.in. na godzinie wychowawczej.

W nowym roku szkolnym rusza kolejna edycja programu. Wrocławskie szkoły otrzymają informacje o tym, jak będą mogły do niego dołączyć.

Gorące dyskusje o urządzaniu małych przestrzeni

W tym roku we Wrocławiu „podwórkowe” konsultacje odbyły się już 12 razy, m.in. na Starym Mieście, Przedmieściu Świdnickim i na Ołbinie. Opinie mieszkańców o konsultacjach są podzielone. Jedni mówią, że to strata czasu, inni, że nareszcie ktoś ich pyta o zdanie. Czy warto w ogóle wszczynać duże debaty o małych przestrzeniach?

Maciej Wołodko

– Oczywiście, że warto. To nie konsultacje są stratą czasu. Stratą jest niewzięcie w nich udziału. Bo tylko rozmowa, wzajemne poznanie swoich oczekiwań skutkuje możliwością połączenia czasem nawet odmiennych potrzeb – mówi Krzysztof Ziental z Wydziału Partycypacji Społecznej.

Trudne debaty

Rozmowy o podwórkach do łatwych nie należą.

Ktoś chciałby posadzenia drzew, ktoś inny piaskownicy, a ktoś inny parkingu. Kogoś do szalu doprowadzają hałasy z boiska. Kto inny chciałby ławek w otoczeniu zieleni, a jeszcze inny polikwidowałby wszystkie ławki, żeby wieczorami nie było na nich picia alkoholu. Jednym zależy na uporządkowaniu śmietników, a innym, żeby parkujące auta nie rozjeżdżały trawnika. Warto to wszystko przegadać.

Rozmowa o podwórku... na podwórku. Konsultacje społeczne są dla każdego, dlatego warto wziąć w nich udział

dzi przy ich okazji, że sąsiedzi mają różne perspektywy i różne potrzeby. Konsultacje uczą, że dokonując ostatecznego wyboru, trzeba uwzględnić różne interesy – mówi Tadeusz Mincer z Fundacji na Rzecz Studiów Europejskich.

Czasami potrzebny jest trzepak do... posiedzenia

Jak na podwórku przy Barlickiego, na wrocławskim Ołbinie. Trzepak przydałby się tutaj bardzo, ale nie taki do trzepania dywanów, tylko do posiedzenia, pozwisania, pogadania. Tak ustaliły dzieci.

– Podczas wspólnego planowania najmłodszy mieszkańcy wyrażali potrzebę zabawy na trzepaku. Pani architekt zaprojektowała więc drążki o dwóch różnych wysokościach, aby imitowały trzepak i pozwalały im w bezpieczny sposób się bawić – opowiada Anna Olbryt z Zarządu Zasobu Komunalnego we Wrocławiu.

Wszystko zaczęło się w maju tego roku. Na podwórkowe konsultacje zaproszeni zostali nie tylko dorośli mieszkańcy okolicy, ale także dzieci. – Dzięki ich zaangażowaniu wiemy, co naprawdę jest im potrzebne na placu zabaw – dodaje Anna Olbryt.

Najważniejsze to dotrzeć do mieszkańców

– W konsultacjach podwórkowych szczególnie ważne jest, by dotrzeć do możliwie wszystkich mieszkańców. Nie tylko tych, którzy są na bieżąco w lokalnych sprawach i śledzą media społecznościowe. Dlatego przed samymi konsultacjami umieszczamy plakaty przy każdej bramie, a do-

datkowo na drzwiach wieszamy specjalne zawieszki. Oczywiście informujemy też lokalne organizacje, grupy sąsiedzkie i oczywiście Rady Osiedla – mówi Tadeusz Mincer.

Na podwórkach pojawia się zawsze specjalny konsultacyjny wózek. Przypinane są do niego plansze z wariantami projektu.

– Plansze są przygotowane w taki

sposób, by nie zawierały zbyt wiele technicznych oznaczeń. Dzięki temu łatwiej zapoznać się z propozycjami. Kluczowe jest poznanie przyzwyczajeni i potrzeb mieszkańców. Podczas spotkania konsultacyjnego często bardzo dokładnie wyjaśniają oni, dlaczego dana ławka jest dla nich ważna, a jakie rozwiązanie na pewno się nie sprawdzi – dodaje Tadeusz Mincer.

Tak zmienił się po konsultacjach skwer Wrocławianek – zobacz galerię

Ciekawym przykładem dużej debaty o małej przestrzeni jest także skwer Wrocławianek. Dawniej na zapleczu Muzeum Architektury przy ul. Bernardyńskiej znajdował się betonowy parking dla urzędników. Po konsultacjach z mieszkańcami, przeprowadzonych w 2019 roku, miejsce to przeszło spektakularną przemianę. Powierzchnia betonu zmniejszyła się o 40 proc., posadzono prawie 7 tys. roślin (w tym 85 drzew).

Mieszkańcy okolicy wcale nie byli jednak jednomyślni. Jedni oczekiwali całkowitego zazielenienia placu, inni wskazywali na potrzebę pozostawienia otwartej przestrzeni do organizacji plenerowych wydarzeń, oświetlenia tego miejsca, postawienia ławek czy publicznej toalety.

– Na skwerze Wrocławianek udało się zmienić przestrzeń w bardziej zieloną, ale z niezbędnymi elementami dla osób tam przebywających – mówi Krzysztof Ziental. – Bez tych rozmów powstałby oczywiście skwer, ale niekoniecznie dopasowany do potrzeb lokalnej społeczności – dodaje.

O podwórku na podwórku

Konsultacje na podwórkach odbywają się przede wszystkim w terenie. – Taka bezpośrednia forma kontaktu jest najważniejsza. Mieszkanek i mieszkańcy mają możliwość porozmawiania w cztery oczy z projektantką, inwestorem, a także pomiędzy sobą. Te ostatnie rozmowy bywają zresztą najciekawsze, bo wycho-

Komunikacja na 15.08

Poniedziałek 15.08 to dzień wolny od pracy (Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny). W związku z tym miejskie autobusy i tramwaje będą kursowały jak w niedziele i święta.

Remont ulicy Samotworskiej

W związku z planowanym przeprowadzeniem prac remontowych ul. Samotworskiej na Jarnołtowie, od soboty 13.08, zostanie wprowadzona zmiana trasy linii autobusowej 909. Autobusy tej linii zostaną skrócone do przystanku „Jarnołtowska (Samotworska)”, który zlokalizowany jest przy skrzyżowaniu ulicy Jarnołtowskiej i Samotworskiej, i pojadą do pętli „Jarnołtów”. Obsługę komunikacyjną podwrocławskich miejscowości Samotwór, Skalka i Kębłowice będzie zapewniał specjalny bezpłatny bus uruchomiony przez wykonawcę robót. Kursy będą skomunikowane z autobusami linii strefowej 909, które powrócą na swoją trasę po zakończeniu prac 1.09.

Koniec prac na Jarnołtowskiej

Także na 13.08 zaplanowano zakończenie remontu ul. Jarnołtowskiej. W związku z tym, autobusy linii 109 i 249 powracają na trasę do pętli „Jarnołtów”. Przez ostatnie trzy tygodnie kursowanie obu linii było skrócone do przystanku „Jarnołtowska (Samotworska)”, który zlokalizowany jest przy skrzyżowaniu ulic Jarnołtowskiej i Samotworskiej.

Edyta Stein patronką tramwaju

Edyta Stein została patronką wrocławskiego tramwaju. Uroczystość stanowiła część obchodów 80. rocznicy śmierci urodzonej we Wrocławiu świętej. Jej imię otrzymał modernus gamma 2 o numerze 3304. Na patronów tramwajów w stolicy Dolnego Śląska wybierane są postaci wybitne, zasłużone i ważne dla lokalnej społeczności.

Będzie łatwiej dojść do przystanków

MPK Wrocław rozpoczyna remonty przejść przez torowiska. Gruntowna modernizacja obejmie siedem miejsc. Skorzystają pasażerowie autobusów, tramwajów, piesi i rowerzyści. Kostkę brukową zastąpią betonowe płyty. Prace potrwać do końca września.

Jednym z wyremontowanych przejść będzie to przy ul. Legnickiej. W sumie naprawionych zostanie siedem przejść w czterech lokalizacjach

Redakcja

– TORYwolucja się nie zatrzymuje i teraz obejmuje także rozwiązania dla pieszych i pasażerów, którym chcemy ułatwić dotarcie na przystanki. Ruszamy więc z kompleksowym remontem przejść w ważnych punktach komunikacyjnych, przez które każdego dnia przemierza się po kilka tysięcy osób – mówi Krzysztof Balawejder, prezes MPK Wrocław.

Wyremontują przejścia

Remonty obejmą następujące ulice we Wrocławiu:

- ul. Legnicką przy ul. Kwiskiej i przy ul. Małopanewskiej
- ul. Lotniczą przy DH „Astra”
- ul. Powstańców Śląskich – przy ul. Sztabowej, ul. Zaolziańskiej i przy Sky Tower
- ul. Kazimierza Wielkiego przy ul. Krupniczej

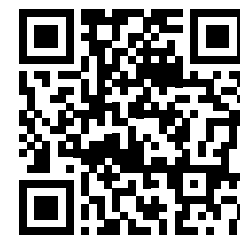
Co zamiast kostki?

Wysłużoną kostkę brukową zastąpią w tych miejscach stabilne płyty betonowe. Cała inwestycja kosztować będzie niemal pół miliona złotych. Roboty potrwać do końca września tego roku.

Remont przysłuży się mieszkańcom i turystom odwiedzającym Wrocław – od pieszych, przez rowerzystów, po osoby o szczególnych potrzebach – w tym seniorów oraz osoby z niepełnosprawnościami. TORYwolucja realizowana przez MPK Wrocław to wymia-

na infrastruktury torowej, która rocznie pochłania 80 mln zł. Tylko w tym roku do użytku oddane zostały między innymi zmodernizowany plac Jana Pawła II, a także ulice: Piłsudskiego, Jedności Narodowej czy plac Dominikański z wymienionymi rozjazdami.

➤ [Zobacz film na 1.wroclaw.pl/remont-przejsc](http://1.wroclaw.pl/remont-przejsc)

Ulica Piękna będzie coraz piękniejsza

Do układania asfaltu na Pięknej zaangażowano specjalne maszyny

Od początku sierpnia trwa kolejny etap prac remontowych na ul. Pięknej na Tarnogaju. Trwa układanie asfaltu. Całość prac z remontem jezdni i chodników ma potrwać do końca września.

Michał Kurowicki

Ekipy robotników rozpoczęły układanie nowej nawierzchni. Razem z nimi pojawiły się służące do tego specjalne pojazdy. Roboty zaczęły się od układania podbudowy i warstwy wiążącej od strony al. Armii Krajowej i będą przesuwane w kierunku budowanego ronda na skrzyżowaniu z ul. Nyską. – Wykonawca ma ułożyć ostatnią warstwę masy bitumicznej w obrębie jezdni i nowego ronda do końca sierpnia. Wtedy zakończą

się utrudnienia dla kierowców. Natomiast cały remont, także chodników, ma potrwać do końca września – wyjaśnia Ewa Mazur ze ZDiUM-u.

Prace przy ul. Pięknej są opóźnione o około pół roku. Przyczyną przerwy w robotach były prace związane z przepięciem sieci średniego napięcia przez firmę Tauron. Dopiero po ich zakończeniu na plac budowy mógł wrócić wykonawca remontu. Całość prac nadzoruje Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta.

Berg zaprojektował szpital, teraz będzie uczelnia

Remont dawnego szpitala dziecięcego przy ul. Hoene-Wrońskiego jest na ukończeniu. To jeden z ciekawszych obiektów wrocławskiej architektury, dzieło Maxa Berga, twórcy Hali Stulecia. Wkrótce rozpoczną w nim zajęcia studenci Wydziałów: Mechanicznego i Matematyki Politechniki Wrocławskiej.

Tomasz Wysocki

Kompleks składa się z dwóch budynków oraz łącznika. Powstał na początku XX w. w 1911 r. według projektu Maxa Berga na potrzeby Miejskiego Szpitala Dziecięcego. Oddziały pediatryczne funkcjonowały w nim także po II wojnie światowej. Kilka lat temu przeniesiono je do innych obiektów szpitala klinicznego, a budynek wystawiono na sprzedaż. W 2015 r. obiekt kupiła Politechnika Wrocławska za blisko 7 mln zł.

Teraz inżynierowie

Pierwotnie planowano w nim ulokować uczniów Zespołu Szkół Akademickich, gimnazjum i liceum. Lecz w 2017 r. rząd PiS rozpoczął proces likwidacji gimnazjów. Politechnice zostało tylko liceum, dla którego ten budynek był za duży. Prawdopodobnie swoje siedziby będą

Remont budynków szpitalnych, które w 2015 roku kupiła Politechnika Wrocławska, trwał kilka lat

tu miały organizacje studenckie i część administracji uczelni. W planach są także pracownie i sale wykładowe dla studentów Wydziałów: Mechanicznego i Matematyki Politechniki Wrocławskiej, chociaż te założenia mogą się jeszcze zmienić.

Finisz remontu

Remont kompleksu przy ul. Hoene-Wrońskiego trwał kilka lat i już widać jego efekty. W budynku wymieniono dach, odnowiono elewację, w części założono

ocieplenie. Wymiany wymagała większość okien, chociaż w większym budynku ocalało około 20 proc. oryginalnej stolarki, którą poddano renowacji.

Trwają jeszcze prace wykończeniowe wewnątrz i odbiory techniczne, ale z zewnątrz mniej znane dzieło Maxa Berga już można podziwiać.

Dzieło światowej klasy

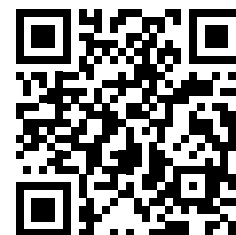
Budynek szpitala dziecięcego to tylko jeden z obiektów we Wro-

clawiu zrealizowanych według projektu Maxa Berga. Architekt i urbanista w latach 1909–1924 pełnił funkcję miejskiego radcy budowlanego – w dzisiej-

szej nomenklaturze: architekta miejskiego.

Jego najważniejszym dokonaniem jest Hala Stulecia, powstała w 1913 r. z okazji organizowanej w Breslau wystawy światowej. W 2006 r. została wpisana na listę światowego dziedzictwa UNESCO. We Wrocławiu zachowało się jeszcze kilka budynków, do których powstania przyłożył rękę Max Berg. To: dom Maxa Berga (ul. Kopernika 19), dawna łaźnia, dzisiaj Pizza Hut, (ul. Curie-Skłodowskiej 1), budynek liceum (ul. Świstackiego 12/14), kaplica cmentarna na Osobowicach, budynki elektrowni wodnych przy moście Pomorskim Południowym, budynek mieszkalny (al. Pracy 36–40), kiosk nad fosą, dzisiaj kawiarnia Cafe Berg (ul. Podwale), osiedle domków na Pracach Odrzańskich (ul. Pracka 5–8), budynek szpitalny w kompleksie na Pracach Odrzańskich.

➤ Zobacz galerię budynków na www.wroclaw.pl

Hala sportowa na Kłokoczycach rośnie w oczach

Od grudnia ub. roku trwa budowa hali sportowej na Kłokoczycach. Powstaje głównie z myślą o lekkoatletach. Obiekt ma być gotowy w I kw. 2023 roku i pomieści do dwóch tysięcy widzów.

Paweł Szeremeta

Obiekt powstaje na terenie centrum treningowego Ślązy Wrocław, w pobliżu ulic Sobieskiego i Bora-Komorowskiego.

Hala dla wszystkich

– Podkreślamy na każdym kroku, że będzie to hala lekkoatletyczna, a my, jako Śląza Wrocław, w środku bieżni znajdziemy swoje miejsce. Nie będzie mowy o żadnych konfliktach – jednocześnie będą odbywać się treningi i lekkoatletyczne, i koszykarskie. Wszystko jest tak przemyślane, aby każdy mógł spokojnie pracować w komfortowych warunkach – wyjaśnia

Michał Rygiel, manager ds. marketingu Ślązy Wrocław.

Hala zagwarantuje sportowcom możliwość korzystania z kompleksowej infrastruktury lekkoatletycznej, siłowni, zaplecza szatniowo-sanitarnego czy pomieszczeń do fizjoterapii i rehabilitacji. Przestrzeń wewnątrz sześciotorowej okrężnej bieżni stanie się, według potrzeb, boiskiem do koszykówki, siatkówki czy piłki ręcznej. Kompleks będzie mógł pomieścić do 2 tysięcy widzów.

Na finiszu

Budowa przejdzie niedługo w końcową fazę. Przewidywa-

ny termin ukończenia budowy to I kw. 2023 roku. – Prace po zewnętrznej stronie hali powoli dobiegają końca, bowiem kładzione są panele. Trwają też instalacje wewnętrzne – dodaje Michał Rygiel.

Budowa hali ukończona jest w ok. 60 proc. Koszt jej wykonania to ok. 56 mln zł. Wykonawcą inwestycji jest firma Strabag Polska. Budowa możliwa jest dzięki współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego, Gminy Wrocław, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Polskiego Związku Lekkiej Atletyki, Dolnośląskiego Związku Lekkiej Atletyki oraz 1. Klubu Sportowego Śląza Wrocław.

Widok z drona na nowo budowaną halę lekkoatletyczną

Wrocław chroni zieleń i planuje jej jeszcze więcej

Czy zielone tereny we Wrocławiu mogą być inaczej zagospodarowane? W jaki sposób miasto chroni zieleń? I kiedy plac Nowy Targ przestanie kojarzyć się z „betonozą”? O miejskiej zieleni i formach jej ochrony z Katarzyną Szymczak-Pomianowską, dyrektorką Departamentu Zrównoważonego Rozwoju, rozmawia Bartosz Moch.

Koalicja Wrocławska Ochrona Klimatu złożyła ostatnio 26 wniosków z prośbą o objęcie ochroną prawną zielonych terenów w mieście. Aktywiści uważają, że wrocławska przyroda nie jest wystarczająco chroniona. Jakie jest Pani zdanie w tej sprawie?

Kluczowe jest to, jak rozumiemy ochronę zieleni. Większość terenów wskazanych przez aktywistów już jest chroniona – w postaci miejskiego studium, które funkcjonuje od 2018 r., albo planów miejscowych. Oznacza to, że są one przeznaczone wyłącznie na zieleń i nie będą zabudowywane. Natomiast część jest jeszcze chroniona dodatkowo. We Wrocławiu taką ochroną jest objętych sześć obszarów Natura 2000 (m.in. Dolina Widawy, Łęgi nad Bystrzycą, Las Pilczycki), mamy również 114 pomników przyrody, dwa użytki ekologiczne oraz Park Krajobrazowy Doliny Bystrzycy. Oczywiście, każdy złożony wniosek przeanalizujemy, jednak już teraz wskazuję, że większość terenów jest objęta ochroną dokumentów planistycznych. Co więcej, kolejnych pięć obszarów, w tym zajmujących ponad 1000 ha teren pól irygowanych na Osobowicach, zostało już zinwentaryzowanych lub jest właśnie w trakcie badania pod kątem walorów przyrodniczych, które pozwoli dodatkowo je chronić.

Skąd w takim razie zastrzeżenia?

Jednym z argumentów jest to, że we Wrocławiu nie ma rezerwatów przyrody. Ale pamiętajmy, że rezerwat jest tylko jedną z dostępnych form ochrony, obok obszarów Natura 2000, parków krajobrazowych, narodowych i wielu innych. To tak nie działa, że jeśli nie ustanowimy rezerwatu, to zieleń nie będzie odpowiednio chroniona. Rezerwaty są bardzo sztywną formą, w przypadku ich ustanowienia mocno ograniczamy mieszkańcom sposoby korzystania z nich. A zdarza się, że mieszkańcy chcą wśród zieleni mieć także miejsce do rekreacji czy nawet grillowania. W zależności od konkretnego przypadku, inna forma

PYTAMY O WROCŁAW

Katarzyna Szymczak-Pomianowska zapewnia, że miasto nie będzie sprzedawać czy uszczuplać terenów zielonych

ochrony będzie najlepsza. Jeżeli są tam cenne siedliska, oczywiście warto postawić na te najwyższe, w pozostałych przypadkach ochrona studium i miejscowych planów w zupełności wystarczy.

Czy może Pani zapewnić, że miasto nie będzie sprzedawać czy uszczuplać terenów zielonych we Wrocławiu?

Oczywiście! To, co jest pewne, to że zielone tereny we Wrocławiu – zgodnie

z miejscowym planem – pozostaną zielone. Miasto nie zmniejsza ochrony zieleni, wręcz przeciwnie, stale ją zwiększamy. Tylko w ubiegłym roku wskazaliśmy do zabezpieczenia miejscowymi planami kolejne 24 tereny zielone o łącznej powierzchni 22 ha. To jest kierunek, w którym zmierza-

my. Wrocław jest i będzie miastem coraz bardziej zielonym. Przypominam tylko, że zielone tereny w stolicy Dolnego Śląska zajmują już w sumie ponad 10 tys. hektarów. To ok. 41 proc. powierzchni miasta. Mamy 58 parków i 229 zieleńców. W ostatnich latach posadziliśmy tysiące nowych drzew i 200 tys. krzewów oraz pnączy.

Ostatnio pojawiły się głosy, że w przyszłości zielone tereny na Kuźnikach przy ul. Sarbinowskiej mogą zostać zabudowane. Przyczynkiem do tego ma być nowa, planowana w tym miejscu droga.

Tereny, których dotyczył protest, są przeznaczone na zieleń. Obecnie prowadzone są badania, które rozstrzygną, czy będzie to zwykły teren zielony, czy objęty ochroną terenu użytku ekologicznego. Natomiast droga, którą obecnie proceduje ZDiUM, jest jedynie alternatywą dla powstania wygodnego dojazdu do istniejącej tam szkoły. Pamiętajmy, że toczy się spór są-

dowy miasta ze spółdzielnią dotyczący dróg wewnętrznych, które są grodzone szlabanami. Miasto ma obowiązek zapewnić dojazd do placówki oświatowej, dlatego projektujemy drogę wyłącznie na wypadek, gdyby rozstrzygnięcie sądu było niekorzystne.

Mówimy o zieleni, a część mieszkańców zwraca uwagę na betonowe place w centrum miasta, np. plac Nowy Targ. Dlaczego takie miejsca nie są bardziej zielone?

Plac Nowy Targ był projektowany kilkanaście lat temu, a jego realizacja to lata 2010–2013. Wtedy inaczej myśleliśmy o miejskiej przestrzeni – nie tylko we Wrocławiu, ale ogólnie w polskich i europejskich metropoliach. Obecnie doświadczamy innych zjawisk pogodowych i adaptujemy miejską przestrzeń do zmian klimatu. Nowy Targ jest tutaj znakomitym przykładem, bo to miejsce wkrótce bardzo się zmieni. Chcemy jak najszybciej przystąpić do pro-

jektowania, aby – uwzględniając uwarunkowania parkingu podziemnego oraz przyszłego zasilania fontanny – wprowadzić jak najwięcej wysokiej zieleni, krzewów, pnączy. Ta przestrzeń potrzebuje tego typu działań, aby, po pierwsze, zminimalizować efekt miejskiej wyspy ciepła, po drugie, uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców. To samo przed dwoma laty zrobiliśmy na skwerze przy ul. Bernardyńskiej, który wcześniej był parkingiem, a obecnie jest miejscem chętnie odwiedzianym przez mieszkańców.

Jakie inne działania realizuje miasto, aby przeciwdziałać „betonozie” w centrum i jego okolicach?

Przykładem może być projekt Grow Green, w którym zazieleniliśmy i rozszczelniliśmy siedem podwórek oraz ul. Daszyńskiego na Ołbinie. Kolejnym jest wspomniany już skwer Wrocławianek, który jeszcze kilka lat temu był betonowym parkingiem. Teraz jest zupełnie nowym terenem zielonym w centrum miasta. To ponad 6 tys. mkw., gdzie nasadzono 85 nowych drzew i blisko 7 tys. innych roślin. Sadzimy także drzewa w centrum miasta czy pnącza na przystankach. Wzdłuż ul. św. Katarzyny, Galerii Dominikańskiej i OVO pojawiły się platany, nowe nasadzenia mamy również na pl. Staszica i pl. Bema, a przy moście Uniwersyteckim powstał mały skwer. Do tego dochodzą programy zazieleniania dla szkół i instytucji kultury. To, na czym szczególnie nam zależy, to żeby mieszkańcy mieli dostęp do terenów zieleni w odległości 300 m od domu. I to się nam udaje! W 2017 r. 77 proc. mieszkańców miało taki dystans do najbliższego skweru, parku czy zieleńca, teraz to 81 proc. W samym obszarze centrum i Śródmieścia ten wzrost jest jeszcze bardziej znaczący – z 81 proc. w 2017 do 94 proc. w 2022 r.

Zielone tereny we Wrocławiu zajmują w sumie ponad 10 tys. ha. To ok. 41 proc. powierzchni miasta. Mamy 58 parków i 229 zieleńców.

Masz pomysł na rozmowę dotyczącą sprawy istotnej dla wszystkich wrocławian?

Napisz do nas! e-mail: biuletyn@araw.pl

Jak spędzić długi weekend, nie wyjeżdżając z miasta

W poniedziałek 15 sierpnia obchodzimy święto Matki Boskiej Zielnej – to dzień wolny od pracy. Weekend potrwa trzy dni. Zaplanuj go z nami.

Agata Zięba

Zastanawiasz się, co będzie czynne 15.08? Nie wiesz, jak spędzić ciekawie czas wolny? Skorzystaj z naszych propozycji.

Spacery dla każdego

Trwają bezpłatne spacery po Wrocławiu. Także w długi weekend będzie można poznać miasto z przewodnikiem. W piątek 12.08 PTTK zaprasza na Kryminalny Wrocław – spacer o godz. 18 przeznaczony jest tylko dla dorosłych. Start przy Infopunkcie Barbara. W sobotę 13.08 o godz. 10 wystartuje z przystanku tramwajowego „Kamieńskiego” spacer po Różance, a 14.08 o godz. 10 po Powstańców Śląskich (spod Thespiana). Tego samego dnia dla gości z Ukrainy przygotowano wycieczkę po historii Wrocławia (godz. 11, Infopunkt Barbara). Wstęp jest wolny, bez zapisów.

TUITAM w sobotę (13.08, godz. 12) zaprasza na spotkanie ze świętymi na Ostrowie Tumskim, a w niedzielę (14.08, godz. 12) dzieciaki na tropienie krasnali. Tu także nie ma opłat, ale obowiązują zapisy.

Fundacja Dom Pokoju 13.08 o godz. 12 zaprasza pod D.H. Lotos na zwiedzanie dawnego PKWN-u (bezpłatnie, na zapisy). A Fundacja Katarzynka na spacer w Polskim Języku Migowym (13.08, godz. 11) i z audiodeskrypcją (14.08, godz. 11) po Dzielnicy Czterech Wyznań (zbiórka przed kościołem pw. Opatrzności Bożej, bez zapisów, wstęp wolny). **Informacje o spacerach i linki do zapisów na l.wroclaw.pl/spacery**

TOMASZ HOŁOŃ (2) / MATERIAŁY ORGANIZATORA (4)

W weekend 12-15 sierpnia pogoda we Wrocławiu ma dopisać – warto więc zaplanować sobie na ten czas aktywności na świeżym powietrzu

Na sportowo

Jeśli chcesz poruszać się w bardziej sportowym duchu, koniecznie przyjdź w sobotę 13.08 na Festyn lata z Trenerem Osiedlowym na Pergole. Będą gry (badminton, kortball, minipiłka nożna), planszówki, ale też walki sumo w specjalnych kostiumach. Festyn potrwa od 13 do 17. Wstęp jest bezpłatny. **Więcej na l.wroclaw.pl/lato-z-trenerem**

Muzyka łagodzi obyczaje

W piątek 12.08 odbędzie się kolejny koncert organowy w bazylice św. Elżbiety. Tym razem na odrestaurowanych organach Englera o godz. 19 zagra wrocławianin Jan Surma. **Więcej na l.wroclaw.pl/koncert-organowy**

Na JazzOVO zagra nam tego samego dnia Jazz Connections by Michał Bober. Koncert odbędzie

się na dziedzińcu hotelu OVO (Podwale 82-84). Dźwiękową ucztą będzie się można delektować, odpoczywając na leżakach i hamakach lub siedząc w ogródkach restauracji i pubów. Wstęp wolny. **Więcej na l.wroclaw.pl/jazzovo**

A może kino pod chmurką

W te wakacje mamy prawdziwe zatrzęsienie plenerowych seansów. Na darmowe kino na świeżym powietrzu będzie można wybrać się także w wolny weekend. Wybraliśmy takie, na które nie ma płatnego wstępu.

Wyjątkową propozycją dla melomanów ma Opera Wrocławska. W atmosferze pikniku na ekranie ustawionym za operą od strony fosi będzie można oglądać najlepsze spektakle: 12.08 „Cyganię” Giacomo Pucciniego, 13.08 „Wolnego strzelca” Carla Marii

von Webera, 14.08 „Wesele Figara” Mozarta, a 15.08 „Giselle” Adolphe Adama. Seanse startują o godz. 21. **Więcej na l.wroclaw.pl/kino-opera**

W piątek 12.08 na seans zaprasza Centrum Historii Zajezdnia. O godz. 21.30 pokaz filmu „Na rauszu” Thomasa Vinterberga. **Szczegóły na l.wroclaw.pl/kino-zajezdnia**

W sobotę 13.08 o godz. 21 kino rozstawi się w parku Klecińskim. Tego dnia obejrzyć będzie można film „Przed północą: Richarda Linklatera z Ethanem Hawke i Julie Delpy. **Więcej na l.wroclaw.pl/kino-klecina**

W niedzielę 14.08 możemy wybrać się do hotelu PURO, gdzie w ogrodzie odbędzie się pokaz filmu „Palm Springs”. Start o godz. 20. **Więcej na l.wroclaw.pl/kino-puro**

Święto Wojska Polskiego

Pamiętajmy, że 15.08 obchodzimy także 102. rocznicę Bitwy Warszawskiej oraz Święto Wojska Polskiego. Tego dnia na wrocławskim Rynku odbędą się pokazy sprzętu jednostek wojskowych Garnizonu Wrocław (w godz. 10-15), uroczysty apel (w godz. 11.30-12.30) i koncert Orkiestry Reprezentacyjnej Wojsk Lądowych (o godz. 12.30).

Będzie można porozmawiać z żołnierzami na temat służby wojskowej. Jak co roku nie zabraknie także prawdziwej wojskowej grochówki!

Wrocławskie atrakcje, kina i baseny będą w poniedziałek 15.08 czynne w normalnych godzinach.

➤ **Sprawdź w zestawieniu na l.wroclaw.pl/co-otwarte**

FONTANNA MULTIMEDIAŁNA OD KUCHNI

Żeglujące po niebie meduzy, ziejący ogniem smok, pulsujące światła, strumienie wody, które nieustannie zmieniają kolory i tańczą w rytm muzyki... Co się kryje za tą magią i kto wprawia to wszystko w ruch? Za kulisy wrocławskiej Fontanny Multimediałnej zaglądamy z Karolem Rakowskim, jej menedżerem i twórcą pokazów.

Beata Turska

Zacznijmy od liczb. Wrocławską Fontannę Multimediałną – największą w Polsce i jedną z największych w Europie – to naprawdę ogromna instalacja: wraz z pełną wody niecką zajmuje niemal hektar, a znajdujący się w jej centrum gejzer wyrzuca słup wody nawet na wysokość 40 metrów. Dla porównania: pobliska Hala Stulecia jest wyższa o zaledwie 2 metry.

Ekran wodny, na którym wyświetlane są obrazy i animacje, ma powierzchnię 400 mkw. Nie jest zupełnie płaski, bo krople wody, które go tworzą, rozpraszają się i tańczą w powietrzu. Dzięki temu niektóre wyświetlane na nim obrazy robią wrażenie trójwymiarowych: możemy mieć wrażenie, że oglądamy hologramy. Wyświetla je umieszczony na melesie projektor z olbrzymim obiektywem, który podczas pokazów jest po drugiej stronie niecki (a więc za ekranem, a nie przed nim).

Fontanna to także 182 dysze dynamiczne, 88 dysz spieniających wodę, 3 dysze ogniowe, 328 zatopio-

Pokazy dzienne
codziennie co godzinę
od 10 do 17

Pokazy wieczorne
codziennie co godzinę
od 18 do 21

Weekendowe pokazy specjalne

- 12 sierpnia, godz. 21.30 Katedra Demokracji
- 13 sierpnia, godz. 21.30 Cztery Żywioty
- 19 sierpnia, godz. 21.30 Dzień dobry, Marilyn
- 20 sierpnia, godz. 21.30 Katedra Demokracji
- 26 sierpnia, godz. 21.30 Mikro&Makro Kosmos
- 27 sierpnia, godz. 21.30 Cztery Żywioty

Szczegóły na stronach

- halastulecia.pl/zwiedzanie/fontanna/#harmonogram
- www.facebook.com/hala.stulecia.official

nych w wodzie lamp oraz głośniki i wzmacniacze.

Schodzimy pod ziemię

To, co widać z zewnątrz, to oczywiście nie wszystko, bo jest jeszcze niedostępne dla publiczności zaplecze, które mieści się pod niecką i sięga do jej połowy. Schodzi się tam po drabinie przez właz na poziomie gruntu.

W trzewiach fontanny jest to, bez czego nie mogłaby się obyć, a więc przede wszystkim rury o dużej średnicy, zbiorniki z wodą i pompy, które pod dużym ciśnieniem wypychają ją do dysz.

– Każdy gejzer i każda sekcja dysz mają swoją pompę, która tłoczy do nich przefiltrowaną i uzdatnioną wodę ze zbiorników. Gdybyśmy pobrali wodę bezpośrednio z niecki, znajdujące się w niej zanieczyszczenia (monety, kamienie i piasek) doprowadziłyby do szybszej degradacji elementów instalacji, a przede wszystkim wników pomp – tłumaczy Karol Rakowski, menedżer Fontanny Multimediałnej.

Największe wrażenie robią dwie potężne pompy (na zdj. w kółku), które odpowiadają za wypchnięcie wody, dzięki której powstaje ekran wodny. Mają takie rozmiary, że nie dałoby się ich znieść pod ziemię przez właz. Podobnie jak wiele innych urządzeń z zaplecza trzeba było zamontować jeszcze przed wylaniem stropów.

Zaplecze mieści także stację uzdatniania wody i zbiornik, do którego trafia to, co nie powinno znaleźć się w fontannie, a jednak tam trafiło: śmieci, kamyki, wrzucone przez dzieci zabawki. Jest opróżniany raz w roku, po sezonie. Kiedyś pracownicy znaleźli w nim... rosnące w mulistym dnie drzewko. Miało może z metr wysokości i nie wiadomo, jakim cudem udało mu się przetrwać w ciemności.

Pod ziemią jest również reżyserka, a w niej mnóstwo urządzeń, m.in. wizualizer podobny do tych, jakie można zobaczyć na dużych koncertach, konsola do programowania światła oraz wielki ekran z podglądem fontanny, który umożliwia oglądanie w przybliżeniu poszczególnych sekcji.

Co do ułamka sekundy

Fontanna działa w trybie automatycznym, a więc tak, jak kaze jej jeden z napisanych wcześniej i wybranych zgodnie z harmonogramem programów.

– Dostaje dokładne instrukcje: pobierz plik dźwiękowy, uruchom tę pompę, a potem tamtą, przekieruj wodę z tej do tamtej sekcji, dołącz taki efekt, a po nim kolejny, zmień kolor z butelkowej zieleni w cytrynową żółć i tak dalej – tłumaczy menedżer. – Wszystko jest rozpisane co do ułamka sekundy, bo cała magia polega na tym, żeby wszystko ze sobą zestroić, zgrać muzykę, światło i ruch. To jak z orkiestrą symfoniczną: każdy ele-

ment fontanny ma swoje zadanie i musi je wykonać w konkretnym momencie, w koordynacji z pozostałymi. Tylko że ta orkiestra jest dość szczególna, bo woda jest wypychana z dysz w niebo, a potem spada. To tak, jakby muzycy grali, co jakiś czas wyrzucając swoje instrumenty w górę i czekając, aż wrócą w ich ręce.

Podczas każdego pokazu pracuje kilka osób. O stronę techniczną dbają: Paweł Łuźniak – brzydista, elektryk i automatyk, Jacek Żuk – hydraulik i specjalista ds. urządzeń hydrotechnicznych, Tomasz Gawłowski – technik obsługi urządzeń hydrotechnicznych i konserwator. Kierownikiem zespołu ds. multimedialnych jest Marcin Hawranek.

Jak pokazać ogień na wodzie?

Twórcą pokazów jest Karol Rakowski, który jako reżyser multimedialnych współtworzy także spektakle w teatrach (pracował m.in. z Krystianem Lupą, Janem

Klatą i Agatą Dudą-Graczą), dba o oprawę festiwali muzycznych i robi mnóstwo innych rzeczy, np. pracował nad efektami

specjalnymi do nominowanego do Oscara filmu „Królik po berlińsku” w reżyserii Bartka Konopki.

– Planowanie nowego pokazu zaczyna się od wybrania tematu i myślenia o tym, co i w jaki sposób chcę przedstawić, jakie emocje wywołać.

To niełatwe, bo muszę pogodzić różne gusta i potrzeby publiczności, sprawić, by spektakl był widowiskowy

i zaskakujący, a jednocześnie zrozumiały, a przez to dostępny dla wszystkich – tłumaczy. – Kolejny krok: wybieram pasującą do tematu ścieżkę dźwiękową i wyobrażam sobie konkretne obrazy. Np. przygotowując „Cztery żywioty” zastanawiałem się, jak mogę pokazać ogień na wodzie. Wybrałem ziejącego ogniem latającego smoka, który później powstał w studiu animacji. Jego pojawienie się na ekranie wodnym towarzyszy kojarząca się z orientem muzyka z filmu „Kung Fu Panda”, więc dodałem chińskie lampiony. I tak jest z wszystkim: jeden pomysł jest inspiracją dla kolejnego.

Pokazy współtworzy programista i reżyser światła Bogumił Palewicz, który jako niezależny artysta współpracuje z wieloma scenami operowymi i muzycznymi w Polsce. Poza nimi nad każdym spektaklem pracuje cała grupa ludzi, m.in. animatorzy ze studia Juice.

To już 13 lat!

Fontanna działa już od 13 lat. Przez ten czas wiele się zmieniło, wzbogacił się program, rozwinęła technologia, fontanna ma też całkiem nowy system oświetlenia. Niezmienne jest jedno: wciąż budzi zachwyt.

Karol Rakowski, twórca pokazów wrocławskiej Fontanny Multimediałnej, wprowadził nas za kulisy, czyli niedostępne dla publiczności zaplecze

Poznaj miejskie fontanny

Fontanna przy ul. Oławskiej

Niecka fontanny ma kształt półkola przylegającego prostym bokiem do śladu dawnego traktu prowadzącego do bramy miejskiej. Wypełniono ją płytami kamiennymi, pomiędzy którymi są trzy rodzaje dysz z tryskającą wodą. Powstała w 2009 r.

Szermierz, pl. Uniwersytecki

Postać młodego żaka, birbanta i utracjusza, który przegrał wszystko z wyjątkiem szpady (właściwie floretu) została wykonana w berlińskiej pracowni H. Noacka w 1904 r. Na szczególną uwagę zasługują płaskorzeźby na cokole i misie fontanny, wykonane z różowego marmuru.

Alegoria Walki i Zwycięstwa, pl. Jana Pawła II

Fontanna powstała w 1905 r. na zamówienie komitetu budowy nieistniejącego już pomnika Otto von Bismarcka. Zniszczone w czasie wojny figury zostały odrestaurowane w 1955 r. 15 lat później zostały przesunięte na południową część placu i przeszły kompleksową renowację.

Zdrój na pl. Gołębim, Rynek

Fontanna składa się z pionowo ustawionych szklanych płyt, oblewanych strugami wody i podświetlanych od dołu. Jej basen i elementy skalne, podtrzymujące stojące tafle szkła, wykonane są z granitu. Tryskami wody steruje pompa za pomocą 340 dysz.

Fontanna przy kościele pw. Marii Magdaleny

Powstała w 2007 r. To kamienna misa na planie rombu z czterema szklanymi kulami w narożnikach. W centralnej części misy znajdują się cztery dysze tryskające wodą, a w kulach mechanizm, który pluje wodą do środka fontanny.

Smoki, pl. Solny

Fontanna powstała w 1997 r. Kamienna okrągła misa podtrzymuje cztery wykute głowy smoków, z których paszcz tryska woda.

Fontanny na Wybrzeżu Wypiańskiego

Składa się z trzech oszlifowanych granitowych brył w kolorze burgundu, antracytu i szarym. Tryskają wodą, która następnie przepływa między nimi za pomocą kanału. Fontannę wybudowano w 2008 r.

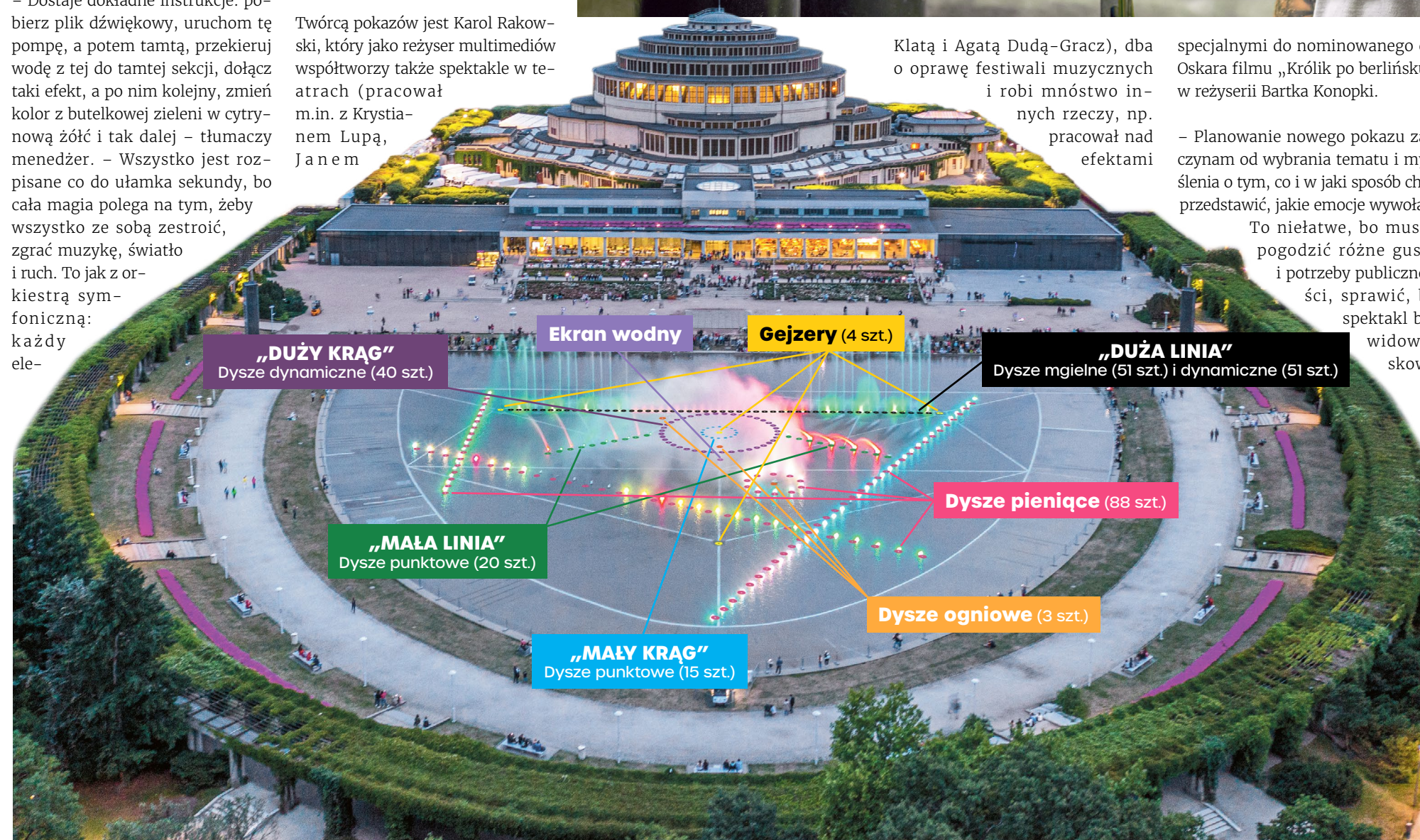
Bawiące się dzieci, rynek Psiego Pola

Elementy fontanny to bawiące się dzieci, dziewczynka i chłopiec, i trzy psy. Fontanna powstała w 2013 r.

Fontanna na pl. Orłąt Lwowskich

Poniemiecka pozostałość po fontannie została wykorzystana do jej odbudowy w 2004 r. W kamiennej misie znajduje się 5 dysz, które wyrzucają pionowe słupy wody, i 40 mniejszych, które tworzą tzw. falbankę.

UWAGA! Fontanny mają zamknięty obieg wody (krąży w nich woda, która nie jest na bieżąco wymieniana). Dodaje się do niej aktywny tlen, środki glono- i grzybobójcze, a w lecie – środki stabilizujące PH. Nie nadaje się więc do kąpeli, picia i pojenia zwierząt.

Montaż oświetlenia na Sołtysowicach

Już niedługo ze Stadionu Sportowego „Sołtysowice” przy ul. Sołtysowickiej 68 będzie można korzystać, nawet gdy zrobi się ciemno. Trwa montaż sześciu 14-metrowych słupów, które rozświetlą teren boiska. Inwestycja realizowana jest w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego, a nowe lampy powinny rozbrzmieć już w październiku tego roku. Koszt inwestycji to 212 tys. zł.

Karmniki dla ptaków

Jaki pokarm szkodzi ptakom? Dlaczego ptaki to nasi sprzymierzeńcy w walce z komarami? Na te pytania poznają odpowiedzi uczestnicy warsztatów, które zaplanowano na 16.08 (wtorek). Podczas spotkania dzieci wykonają karmniki z drewnianych elementów i ozdobią je według własnego pomysłu. Odbędzie się też warsztat profilaktyki antyalkoholowej oraz przeciwdziałania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży – uczestnicy stworzą plakaty propagujące dobrą zabawę pozbawioną używek. Zajęcia odbędą się w godz. 16-19 na Brochowie (Osiedle Parkowe), skierowane są dla dzieci z osiedla od 9 r.ż., ich przyjaciół i znajomych. Zapisy: 1.wroclaw.pl/karmniki-dla-ptakow. Więcej informacji na FB Made in Brochów.

Kino plenerowe w parku Klecińskim

Rady Osiedla z Kleciny i Krzyków-Partynic zapraszają po raz kolejny do oglądania filmów w ujmujących okolicznościach parku Klecińskiego i rzeki Ślęzy. Razem z Wrocławską Fundacją Filmową przygotowano cały przekrój filmów. Kultowy „Miś”, szalone, a jednocześnie prze zabawne „Dzikie historie” czy trzymający w napięciu „Jeden gniewny człowiek”. Leżaki i krzeselka składane są na miejscu. Najbliższy seans 13.08 o godz. 21. Wydarzenie jest realizowane w ramach Funduszu Czasu Wolnego finansowanego przez gminę Wrocław.

PSIE POLE

Ulica Zielna po przebudowie – jest bezpieczniej

Zakończyła się przebudowa ulicy Zielnej na Psim Polu. Prace objęły łącznie odcinek o długości blisko 300 m. Część wyremontowano, część zbudowano. Inwestycja kosztowała 2 mln zł. Zrealizowała ją firma Dom Development we współpracy z Gminą Wrocław.

■ Paweł Szeremeta,
■ Maciej Wołodko

Inwestycja konsultowana była z Radą Osiedla Psie Pole-Zawidawie, dzięki czemu uwzględniono najbardziej istotne z perspektywy mieszkańców potrzeby.

– Pierwszą wspólną inicjatywą z radą osiedla była poprawa bezpieczeństwa w okolicy Szkoły Podstawowej nr 6 przy ulicy Gorlickiej i przedszkola przy ulicy Zielnej. W kolejnym kroku planujemy zająć się doświetleniem chodników i przejść dla pieszych – zaznacza Iwona Kołodziejczyk, prezes Dom Development Wrocław.

Tak prezentuje się ul. Zielna, która została wyremontowana, powstanie tu jeszcze dodatkowe oświetlenie

Nowa droga wraz z wyremontowanym odcinkiem ma blisko 300 m. Oprócz nowego asfaltu, na ulicy Zielnej pojawiło się wyniesione skrzyżowanie. Powstało także oświetlenie uliczne oraz chodnik, prowadzący w stronę do Szkoły Podstawowej nr 6.

Elementy podnoszące bezpieczeństwo pieszych były ważne między innymi ze względu na bliskość placówek edukacyjnych. Przy ulicy Zielnej 42 znajduje się Publiczne Przedszkole Columbus, na ulicy Gorlickiej i na ulicy Sycowskiej są szkoły podstawowe,

do których uczęszczają dzieci z osiedla.

Po przebudowie zmieniła się również organizacja ruchu. Od ulicy Gorlickiej do parkingu przy przedszkolu obowiązuje ruch jednokierunkowy.

STABŁOWICE

Emocje-Sport-Kultura niebawem w EKOparku

Mapa Parków ESK powiększa się! W EKOparku Stabłowice stanął pod koniec lipca kontener oceaniczny. Niebawem wydarzenia odbywające się w nim uprzyjemnią mieszkańcom czas spędzany na świeżym powietrzu i pozwolą nawiązać nowe znajomości.

Pawilon ESK stanął już w nowej lokalizacji – w EKOparku Stabłowice

■ Paulina Czarnota

Pawilony kultury to miejsca, gdzie można dzielić się swoimi pasjami i talentami z innymi. Właśnie na mapie miasta pojawił się kolejny – już 11 – i będą odbywać się w nim wydarzenia aktywizujące społecznie mieszkańców Stabłowic.

Parki ESK Emocje-Sport-Kultura to projekt, który od 2015 roku prowadzi Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego w bliskiej współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi. Czynne są: czerwiec-sierpień w godz. 15-20, a we wrześniu: w godz. 15-19.

– Rok temu, podczas Festynu Budzimy Stabłowice, zainicjowałem zbiórkę podpisów pod petycją do

prezydenta Wrocławia dotyczącą ulokowania na Stabłowicach Centrum Aktywności Lokalnej – miejsca poświęconego rekreacji, edukacji oraz kulturze. Cieszę się, że dotychczasowe działania okazały się skuteczne i w EKOparku przy ulicy Starogajowej wylądował kontener ESK – mówi Michał Woźnica z Rady Osiedla Leśnica.

Teraz trwają prace przygotowawcze i dostosowujące go do nowej funkcji, jednak nawet jeszcze przed zakończeniem prac okoliczni mieszkańcy chcą rozpocząć w nim działania na rzecz swojej społeczności. Pierwsze zajęcia rozpoczną się w weekend 13-14 sierpnia. Oficjalny początek regularnych działań w ramach projektu Parki ESK zaplanowany został na drugą połowę sierpnia.

PARK WSCHODNI

Czy wiesz, gdzie we Wrocławiu jest Mała Niagara?

Park Wschodni to jeden z młodszych wrocławskich parków. Ale nic dziwnego, że ma swoich zagorzałych wielbicieli – jest to teren z bogatą historią i wieloma zaskakującymi miejscami. Tu usłyszysz mocniej dźwięki natury. Przedstawiamy pięć ciekawostek na temat tego niezwykłego parku.

Emilia Iwanicka-Pałka

Park ma ok. 30 ha powierzchni i jest położony przy ul. Krakowskiej. Można do niego dojechać m.in. tramwajami numer 3 i 5 oraz autobusami 114 i 134. Teren mocno ucierpiał w czasie powodzi w 1997 r., ale udało się go odbudować i dziś służy spacerowiczom, biegaczom, rowerzystom i nie tylko.

Jeśli jeszcze nie odwiedziliście parku Wschodniego, poznajcie pięć ciekawostek na jego temat i koniecznie się do niego wybierzcie.

1 Wolność, równość... wypoczynek

Park powstał w latach 1927–1929 w myśl modnej w międzywojniu idei zdrowego, aktywnego sposobu spędzania czasu na świeżym powietrzu, bez względu na płeć, wiek czy status społeczny. Jego twórcom przyświecał modernistyczny pomysł na miejsce umożliwiające mieszkańcom miasta rekreację, uprawianie sportów, a dzięki temu poprawę kondycji i komfortu życia codziennego. Teren nosił nazwę Parku Sportowego Wschód, a obok niego znajdowało się m.in. kąpielisko na Oławie, plaża z polaną rekreacyjną oraz przystań łódek.

2 Park ukryty przed przechodniami

Park od początku miał kształt wrzeciona i do dziś jest wydłużony na osi wschód – zachód. To dlatego, patrząc od strony głównego wejścia przy ul. Krakowskiej,

KATARZYNA WARNO (1), OLEKSANDR POLIAKOWSKI

widzieć jedynie drobny załazek atrakcji, których większość ukryta jest w dalszej części terenu. Pierwotnie główne zachodnie wejście zaprojektowano tak, by było na wprost tzw. Czerwonej Karczmy – popularnej gospody przy dzisiejszej ul. Krakowskiej.

3 Dźwięki natury

Park Wschodni to doskonałe miejsce do spędzania czasu z rodziną i przyjaciółmi. Korzystając w nim można z placu zabaw, wytyczone są ścieżki biegowe (m.in. do biegu na orientację). Jest

Podczas spaceru zobaczymy kaskadę na wschodnim krańcu parku, nazywana jest popularnie Małą Niagarą

4 Jaz i Niagara

Projektant parku – Paul Danenberg – zachwyił się doliną meandrującej na tym odcinku rzeki. Do dziś Górna i Dolna Oława tworzą granicę parku, a uzupełnieniem tego systemu wodnego są dwie mniejsze wrocławskie rzeki: Młynówka i Brochówka.

5 Wyjątkowe rośliny

Park Wschodni jest pełen drzew typowych dla dolin rzecznych. To m.in. olsze czarne, dęby szypułkowe, topole białe, wierzby białe i jesiony. Rośnie tam także skrzydłorzech kaukaski i dąb błotny, a przed po-

wodnią z 1997 był i korkowiec amurski.

Zapraszamy do parku Wschodniego na odpoczynek przy szumie Małej Niagary. Nie tylko podczas upałów.

Łukasz Iwaniuk,
nauczyciel biologii

Ten dolinorzeczny park to dzikie miejsce w środku miasta. Jest istną bombą bioróżnorodności! Idźcie tam na przyrodnicze safari. Powstał na resztkach dawnego lasu, ma też łąki i polany, a także dużo wody w zakolach rzeki Oławy. Czystej wody, co widać po roślinach. Salwinia pływająca to już jest coś, ale osoka aloesowata – każdy patrząc na nią orientuje się, że nie jest to sobie zwykła trawa. Czaplę siwe polują w trzcinach. Przyjdźcie na koncert, nagrajcie telefonem muzyków, a potem przy pomocy internetu, wytropcie rzekotkę, żabę moczarską albo kumaka. Ja kiedyś widziałem tam rodzinę łabędzia niemego formy polskiej – wszystkie osobniki zamiast czarnych nóg miały szarozielonorożowe.

Pstryknij fotkę i wygraj!

Zrób zdjęcie w dowolnym wrocławskim parku i wstaw je jako post na swoim profilu na Instagramie (pamiętaj, by był publiczny). Dodaj opis „Odkrywam wrocławskie parki razem z @portal.wroclaw.pl #OdkrywamyWroclawskieParki”. Autor zdjęcia z największą liczbą reakcji zdobędzie **wrocławską bluzę** i rodzinny bilet wstępu do Ogrodu Japońskiego. Konkurs trwa do **16.08**.

➤ Pełna wersja regulaminu dostępna na stronie l.wroclaw.pl/wroclawskie-parki

Gdzie hulajnogi, rolki, deski i rowery idą w ruch

Deskorolki i BMX zadebiutowały na ostatnich letnich igrzyskach w Tokio, co przełożyło się na wzrost popularności tych dyscyplin. Widać to też we Wrocławiu. W ubiegłym roku powstały dwa skateparki. Na horyzoncie widać kolejne trzy.

Blazej Organisty

Otwarty kilka miesięcy temu skatepark przy ul. Ślężnej okazał się strzałem w dziesiątkę. W ciepłe dni pierwsi użytkownicy pojawiają się tu już o 8 rano.

Dwa są gotowe!

Na placu o wielkości 720 mkw. mają do dyspozycji 23 przeszkody m.in. minirampę, boxy i poręcze różnego typu. Budowa kosztowała ponad 2,7 mln zł. Użytkownicy chwalą park za profesjonalne wykonanie. To zasługa firmy Techramps, która zbudowała ponad 400 podobnych obiektów w Polsce i za granicą. We Wrocławiu postawiła jeszcze jeden skatepark – w okolicach toru wrotkarskiego WCT Spartan w parku Tysiąclecia na Nowym Dworze. Ten obiekt wyposażony jest w kilka przeszkód. Koszt jego budowy to 850 tys. zł. – Mamy tu naprawdę świetnie przystosowany skatepark m.in. pod zawody,

Miłośnicy ewolucji na rampach, rurach czy ławkach mają we Wrocławiu coraz więcej przestrzeni

które wkrótce mam nadzieję się odbędą, ale przede wszystkim jest to miejsce, gdzie możecie zwiększać swoje umiejętności, gdzie możecie progresować, jeździć z ziomalami, wspólnie się spotykać i szerzyć zajawkę – zachęca Bartłomiej Linstedt,

wicemistrz Polski w jeździe wyczynowej na hulajnodze.

Gdzie powstaną kolejne?

Zainteresowanie rośnie, więc w mieście powstaną kolejne miejsca z myślą o sympatykach jazdy

na deskorolce, rowerze, rolkach czy hulajnodze. Zarząd Inwestycji Miejskich na ten rok zaplanował start procedur w sprawie trzech kolejnych skateparków.

Na Pilzycach skatepark powstanie w betonowej niecce znisz-

zonego zbiornika przeciwpowodziowego, na skwerze pomiędzy ulicami Rękodzielniczą, Tkacką i Górnicy. Jego wymiary to około 20 x 31 m. Zaplanowano tu przeszkody, takie jak rury i ławki. Inwestycja zakłada też montaż oświetlenia, budowę ścieżek i chodników, instalację ławek, koszy na śmieci i stojaków rowerowych. Pojawi się również zieleni. Teren ma być ogrodzony, ale ogólnodostępny.

Skatepark na Sołtysowicach przewidziany jest koło boiska do koszykówki, które częściowo trzeba będzie rozebrać, aby założyć teren zielony oraz wylać płytę betonową pod budowę obiektu. Na płycie zostaną zainstalowane: minirampa, funbox, quarterpipe, flatrail, grindbox, flatbank. Skatepark będzie oświetlony. Pojawią się przy nim: ławki, kosze na śmieci, tablice informacyjne i stojaki rowerowe. W kolejnych latach ZIM przewiduje rozbudowę obiektu.

Planowany jest także skatepark przy ul. Wałbrzyskiej na Klecinie (przy Szkole Podstawowej nr 42).

Przypomnijmy, że we Wrocławiu można jeździć także na zadaszonym, płatnym skateparku Zajezdnia przy ul. Legnickiej 31 oraz przy ul. Królewskiej w parku Jedności. Trwa również budowa niewielkiego skateparku przy ul. Canaletta na Bartoszowicach.

Zobacz ozdobne gołębie w magicznym ogrodzie

Nie każdy wie, że wrocławski Ogród Staromiejski ma nie tylko zabytkową karuzelę, fontannę chłopca z łabędziem czy plac zabaw niczym z „Alicji w Krainie Czarów”, ale także wolierę z ozdobnymi gołębiami, które można podziwiać od kwietnia do listopada. W pawilonie pojawiły się też młode.

Agata Zięba

Ogród Staromiejski to miejsce spacerów wielu wrocławian, doskonale jest znany także dzieciom ze względu na swoje atrakcje. Niewielu jednak wie, że w cichym zakątku w Ogrodzie mieszkają wyjątkowe gołębie – ozdobne.

Gołębie ozdobne to udomowione ptaki pochodzące od dzikiego gołębia skalnego *Columba livia*. Były przez wieki hodowane selektywnie ze względu na swoje niezwykle cechy, jak osobliwe upierzenie stóp, baloniasta szyja i maleńki dziób.

W wolierze, czyli specjalnej wysokiej, zabudowanej klatce, wyposażonej w konary i rośliny, w Ogrodzie Staromiejskim mieszka osiem gołębi ozdobnych – sześć ptaków dorosłych i... dwa młode. To nie lada sukces, bo gołębie są bardzo płochliwe – wystarczy najmniejszy stres czy zaniepokojenie, a ptaki opuszczają gniazdo.

Gołębie mogą składać jaja w ciągu całego roku, jeśli tylko temperatura i dostępność pokarmu pozwalają na przeprowadzenie lęgu. Szczyt lęgów zazwyczaj przypada między kwietniem a sierpniem. Gołąb składa 2 jaja, wysiaduje je

ok. 18 dni, a młode przebywają w gnieździe 25–37 dni. Bardzo ważne jest, aby w okresie rodzimym ptaki miały zapewniony spokój.

Ptakami we wrocławskiej wolierze zajmuje się wykwalifikowany opiekun. To osoba posiadająca niezbędną wiedzę z zakresu hodowli ptaków ozdobnych, która profesjonalnie dba o gołębie i utrzymanie ich w wolierze w cieplejszym okresie w parku, a zimą poza nim. Bo gołębie przebywają w parku od kwietnia do końca listopada. Potem przenoszone są do cieplejszego miejsca, gdzie nie można ich oglądać.

W Ogrodzie Staromiejskim mieszka 6 dorosłych i 2 młode gołębie

Tenor z Wrocławia, co zbiera pocztówki od 70 lat

Pocztówki były pierwsze. Kolekcja powstała przez przypadek, ale rozrosła się do ponad 85 tysięcy. Wrocławianin Stanisław Chmura tę pasję łączy w występami w chórze. O swoich zamiłowaniach potrafi opowiadać długo i barwnie. Jest tak silnie związany ze swoimi pocztówkami, że pakuje je nawet na urlop!

Alina Gierak

Pocztówki zbiera systematycznie i tematycznie. Właściwie na każdą okazję mógłby zrobić wystawę. Walentynki, Boże Ciało, wiosna, jesień, kwiaty, stary Wrocław, rzeki, państwa, olimpiada? – prosi bardzo – do wyboru do koloru, co kto sobie życzy. Zapraszają go na wystawy domy kultury, parafie, stowarzyszenia, organizatorzy koncertów i spotkań. Sięga wówczas do klaserów lub pudeł. Każde opisane i posegregowane tematycznie, by łatwo było skompletować wystawę. – Na pocztówki mam w mieszkaniu specjalny pokój – mówi z uśmiechem pan Stanisław. A ponieważ mieszka sam, nikt mu o to nie suszy głowy. Kolekcja może się dalej rozrastać. A dzieje się to szybko, bowiem po każdej wystawie ludzie sami przynoszą mu pocztówki. – Kupuję rzadko, nie biegam na giełdy – podkreśla Stanisław Chmura. Ocenia, że kupił zaledwie dziesiątą część zbiorów.

Pocztówki zabiera na... urlop

Na koncie ma prawie 250 wystaw. Hobby pochłonęło go po 1994 r., kiedy przestał prowadzić wrocławskie koło PTTK i przeszedł na emeryturę.

Dopiero

wówczas miał czas, by zając się katalogowaniem zbiorów i udostępnianiem uporządkowanych tematycznie kartek. Od tej pory jego pocztówki prezentowano przy okazji wielu wystaw, również poza granicami naszego kraju. Kolekcja cieszy się na tyle dużym zainteresowaniem, że panu Stanisławowi przychodzi czasem wystawiać kilka razy w miesiącu. Obecnie we Wrocławiu ma wystawę „Ambony i Chóry” w kościele pw. św. Doroty, św. Stanisława i św. Wacława, zaś w Centrum Kształcenia Zawodowego pokazuje pocztówki związane z Ukrainą.

– O to właśnie chodzi, by pokazywać ludziom swoje zbiory – podkreśla kolekcjoner. – Niektórzy trzymają pocztówki w albumach, nie chcą, żeby uległy uszkodzeniu i nie udostępniają ich innym osobom. Ja odwrotnie, bardzo chętnie użyczam zbiory organizatorom wystaw – mówi filokartysta.

Robi to w czynie społecznym. Zaledwie kilka razy zdarzyło się, że zwrócono mu koszt dojazdu do innego miasta. Czasami ekspozycja powstaje spontanicznie. Bo pan Stanisław, nawet jadąc na urlop, zabiera ze sobą pocztówki. Nad morzem zorganizował wystawę „Nasi bałtyccy sąsiedzi”, a w uzdrowiskach prezentował dolnośląskie kurorty.

Najlepszy prezent

Do stworzenia tematycznej wystawy wystarczy jakieś wydarzenie czy informacja prasowa. Obecna wystawa o Ukrainie była oczywista. Ale na przykład olimpiada w Pekinie stała się okazją do pokazania Chin, zabytków, sztuki, tradycyjnych strojów i widoków z tego kraju. Dołączył do tej ekspozycji stadiony w Atenach, Barcelonie i Rzymie oraz pocztówki ze sportowcami różnych dyscyplin. To

W imponującej kolekcji jest ponad tysiąc wrocławskich pocztówek

wymagało przekopania pudeł, by znaleźć odpowiednie ilustracje.

Kolekcjonować kartki zaczął jeszcze podczas pracy w PTTK, gdy wiele podróżował. A w latach 60. minionego wieku jeszcze wysyłano pocztówki. Pan Stanisław też tak robił i w odpowiedzi otrzymywał kartki od znajomych i rodziny. Tak jest do tej pory. Pocztówka to dla niego najlepszy prezent. – Przyjaciele wiedzą, że bez widokówek nie mają co wracać z urlopów – żartuje. Są też poinformowani, że najlepiej wysyłać kartki z jednym widokiem czy elementem. Te składające się z wielu obrazków, nie są korzystne, bowiem rozpraszają uwagę oglądających.

Wrocław z 1898 roku

Do kartek z wyjazdów doszły potem imienninowe, czy te z okazji świąt. Nie wyrzucał ich, bo miał do nich sentyment. – Gdy patrzę na kartkę z konwaliami z 1901 r., nieustannie się nią zachwycam – opowiada. Ma sporo pocztówek z dawnego Wrocławia. Wśród nich ta najstarsza z 1898 r. Pochodzi z albumu, który znalazł w piwnicy. Pomyślał sobie wtedy, że takich pocztówek warto szukać. Tych wrocławskich ma ponad tysiąc. Powstała ekspozycja „Wrocław na dawnej pocztówce” czy wystawa kościoły Wrocławia.

Odkąd pan Stanisław upo-

ządkował swoje zbiory, hobby nie zajmuje mu tak dużo czasu. Stara się na bieżąco segregować pocztówki, które dostaje. – Do dziś zdarza się tak, że jak już usiądę i zajmę się widokówkami, to tracę rachubę czasu – przyznaje.

Nie interesuje go wartość zbiorów. – Tego się nie przelicza na pieniądze – mówi. I choć ma w kolekcji cenne, stare pocztówki, to podkreśla, że ich nie sprzedaje. – Ale, co ja z tymi pieniędzmi zrobię? Ja te pocztówki mam cały czas i mogę się nimi pochwalić – mówi z dumą.

Śpiewający kolekcjoner

Uważa, że takim jak on hobby-stą, może się stać każdy. Emeryt tym bardziej, bo ma sporo wolnego czasu. Kolekcjonować można różne rzeczy. Zaczyna się od kilku przedmiotów i ani się człowiek obejrzy, jak ma spory zbiór. Potem okazuje się, że hobbystów jest więcej, są spotkania, wymiana, wystawy. Nie ma czasu na siedzenie w domu przed telewizorem. Warto zadbać o taką aktywność, wyjść do ludzi. Kontakty towarzyskie pan Stanisław nawiązuje także w chórze przy wrocławskim Polskim Komitecie Pomocy Społecznej. Występuje z nim od niedawna, ale śpiewa od 15 lat. Jest tenorem. – Cenię takie artystyczne wyzwania – mówi. I tak sobie myśli: chóry sporo koncertują i podróżują. Można wysłać pocztówkę znajomym lub kupić sobie kartkę na pamiątkę z wyjazdu. W ten sposób połączyć obie pasje.

Stanisław Chmura pieczętował swoje zbiory

Juliusz i Leon zapraszają na cykl filmów i spacerów

Dlaczego we Wrocławiu nie ma smoków, o największych organach na świecie i żelbetonie – o tym opowiedzą w nowym cyklu filmów znawcy Wrocławia: Juliusz Woźny – historyk sztuki, i Leon Makowski – adept Dziecięcego i Młodzieżowego Studia Architektury. Rozwinięciem cyklu będą bezpłatne spacery.

Lato we Wrocławiu

Redakcja

W nowym cyklu filmowym i spacerowym Hala Stulecia stanie się punktem wyjścia do opowiedzenia o Wrocławiu i jego fascynującej historii. W czterech odcinkach Juliusz Woźny – historyk sztuki, pasjonat Wrocławia, i 11-letni Leon Makowski, który uczęszcza do Dziecięcego Studia Architektury Hali Stulecia i interesuje się historią swojego miasta, poszukają żelbetowych elementów, porozmawiają o zieleni w mieście, ruszą śladem wrocławskich rzeźb i opowiedzą o tym, co się stało z organami z Hali Stulecia, które w momencie powstania były największymi organami na świecie.

Premierowe odcinki programu „Wrocław spod Hali” pojawią się na Facebooku: Wrocław [Wrocław], Visit Wrocław oraz Hala Stulecia 13, 14, 20 i 21 sierpnia. Będzie można do nich wracać w dowolnym momencie.

Tematy odcinków nowego cyklu, czyli organy, zieleń, żelbet i rzeź-

Juliusza Woźnego i Leona Makowskiego połączyła wspólna pasja do opowiadania o Wrocławiu – efekty możecie ocenić, oglądając cykl filmów

ba, są też motywami przewodnimi specjalnych, bezpłatnych spacerów po Wrocławiu z Juliuszem Woźnym. Na wakacyjne spacerzy zaproszeni są wszyscy spragnieni ciekawostek i wiedzy o Wrocławiu. Każdy spacer zaczyna się o godz. 16 (z wyjątkiem ostatniego 28 sierpnia – start 16.30) i trwa do 2 godzin. Na spacerzy można zapisywać się już od 11 sierpnia pod numerami telefonu:

511 146 221 oraz 71 347 50 55 lub adresem e-mail: turystyka@hala-stulecia.pl. Liczba miejsc ograniczona (maksimum 30 osób).

Harmonogram spacerów

20 sierpnia (sobota): Organy

Miejsce spotkania: przy wejściu na wieżę bazyliki św. Elżbiety (kościół garnizonowy, ul. św. Elżbiety 1/2)
Trasa: bazylika św. Elżbiety – ka-

tedra św. Marii Magdaleny – katedra św. Jana Chrzciciela

21 sierpnia (niedziela): Zieleń

Miejsce spotkania: pod Iglicą (ul. Wystawowa 1)
Trasa: Pergola – park Szczytnicki – Ogród Japoński

27 sierpnia (sobota): Żelbet

Miejsce spotkania: przed wejściem do Hali Targowej (ul. Piaskowa 17)

Trasa: Hala Targowa – most Grunwaldzki – Wrocławski Manhattan

28 sierpnia (niedziela): Rzeźba

Start: godzina 16:30
Miejsce spotkania: pod Iglicą (ul. Wystawowa 1)
Trasa: Iglica – przejazd zabytkowym autobusem „Ogórek”, (godz. 17) – Arlekin – rzeźba Przejście – rzeźby w parku im. Mikołaja Kopernika.

EKOsmaki i literatura z wodą w tle? Tylko gdzie?

Rodzina Krechów zyskała stawę po zwycięstwie w telewizyjnym show

Jak to gdzie? Oczywiście w Hydropolis. W trzy kolejne soboty sierpnia w ramach biletu do Centrum wiedzy o wodzie możesz wziąć udział w ciekawych warsztatach i spotkaniach.

Agata Zięba

W drugą i czwartą sobotę sierpnia (13.08 i 27.08) w godz. 15–19 wspólnie z gwiazdami kuchni będzie można sprawdzić, jak smacznie gotować i przy okazji oszczędzać wodę. A pomiędzy nimi (20.08) posłuchać trochę literatury z wodą w tle.

Ekosmaki

Mokrej kuchni fusion Łukasza Budzika – Szefa Jutra wg przewodnika Gault&Millau, finalisty programu Top Chef – skosztujemy 13.08. A 27.08 wykorzystamy wszystko, co najlepsze w naszych ogródkach wraz z rodziną Krechów z Krosnowic, uznawanej za najlepiej gotującą rodzinę w Polsce.

To wszystko w ramach akcji EKOsmaki, która ma uświadomić nam, jak ogromny mamy wpływ na to, jak dużo wody zużywamy. I to nie tylko tej w domu, ale także tej, która służy do wyprodukowania konkretnych produktów, tworzącej tzw. ślad wodny.

Przednoc literatury

Hydropolis wraz z Wrocławskim Instytutem Kultury zapraszają także na rozgrzewkę przed 11. edycją Europejskiej Nocy Literatury 20.08. O godz. 10 czytanie fragmentów książki „Droga nie ma końca: antologia wierszowanej bajki polskiej” w języku polskim i ukraińskim. Czytać będzie Orest Sharak, aktor Teatru ZAR.

Później praca twórcza z Zużę Wollny. Każdy rodzinny zespół (dziecko i opiekun) stanie przed plastycznym wyzwaniem przedstawienia wybranego rzeczowego tematu. W godz. 11.15–12.45 dzieci w wieku 4–7 lat, a w godz. 13.15–14.45 dzieci w wieku 6–10. Efektem końcowym będzie książka o rzece, która prezentowana będzie w Centrum.

Warsztaty są bezpłatne, ale obowiązują na nie zapisy na stronie bilet.hypopolis.pl. Na pozostałe spotkania nie trzeba się zapisywać, wystarczy kupić bilet do Hydropolis w godzinie trwania wydarzenia.

Gwiazdy jazzu we wrześniu we Wrocławiu

Amerykańskie gwiazdy jazzu, ale też polscy znakomici artyści na 58. edycji festiwalu Jazz nad Odrą od 14 do 18 września we Wrocławiu. Poznaj program i ceny biletów.

Magdalena Talik

Dyrektorem artystycznym imprezy został, po Leszku Możdżerze, wrocławski trębacz jazzowy Piotr Wojtasik. Nowy szef programowy zapowiada utrzymanie tendencji ciągłego rozwoju, promowanie gatunków twórczych, kreatywnych, nowoczesnych, ale pozostających w relacji z jazzem, a także zapraszanie artystów, którzy reprezentują wysoki poziom, a ich gra różni się stylistycznie, wyrazowo.

Gwiazdy z USA

Jedną z najbardziej wyczekiwanych gwiazd jest trębacz Jeremy Pelt. Koncert 15.09 (godz. 21). Drogą z amerykańskich gwiazd będzie saksofonista altowy Immanuel Wilkins, który także razem z kwartetem zagra kompozycje z drugiej pły-

ty – „The 7th Hand”. Start 14.09 o godz. 21. Piotr Wojtasik komplementuje też trębacza Christiana Scotta, multiinstrumentalistę, kompozytora, producenta, projektanta innowacyjnych technologii i instrumentów muzycznych. Koncert jego formacji 16.09 o godz. 21. Z formacją zagra też nowojorski saksofonista Mark Shim. Od lat jest nie tylko kreatywnym duchem jazzu, ale też pedagogiem (zagra 17.09 o godz. 21).

I polscy wirtuozzi

Z polskich artystów zagrają Artur Dutkiewicz Trio (14.09 o godz. 23), Michał Barański (16.09 o godz. 19), Bartosz Pernal Sextet (18.09 o godz. 23). Podczas finału koncert

Piotr Wojtasik Quintet

z gościem specjalnym – Anną Marią Jopek (18.09 po gali o godz. 18). Miłym wrocławskim akcentem będzie występ kwartetu Tomasza Próchnickiego (16.09 o godz. 23). Gala i wręczenie nagród w Konkursie

MATERIAŁY ORGANIZATORA (2)

na Indywidualność Jazzową 2022 18.09. Zwycięzca otrzyma Grand Prix, statuetkę Rybotrąbki (na zdj.) i 25 tys. zł.

Impart i Vertigo

W tym roku z powodu remontu w Imparcie wszystkie koncerty, z wyjątkiem tych o godz. 23 (które odbędą się w Vertigo Jazz Club & Restaurant, ul. Oławska 13) zaplanowano w Teatrze Muzycznym Capitol, ul. gen. J. Piłsudskiego 67.

Bilety w cenie 40 zł (na koncerty o godz. 23), 90 zł (na koncerty o godz. 19) i 120 zł (na wydarzenia o godz. 21) oraz 150 zł (na galę). Można kupić na stronie Jazzu nad Odrą 2022. Karnet kosztuje 550 zł.

➤ Więcej na jazznadodra.pl

Jeremy Pelt to jedna z gwiazd tegorocznej edycji Jazzu nad Odrą

To obiekt zazdrości! Zobacz do 28.08

Tylko do 28 sierpnia w Pawilonie Czterech Kopuł retrospektywa Magdaleny Abakanowicz. Zachwycone wystawą były kuratorki z Tate Modern, jednego z najważniejszych muzeów sztuki współczesnej na świecie. Zobacz 400 obiektów i 50 prac w 13 salach.

Magdalena Talik

Słowo totalna odnosi się zarówno do myślenia rzeźbiarki, które zrewolucjonizowało sposób postrzegania tkaniny artystycznej, jak również do jej eksperymentów z powielaniem figury człowieka. Totalne są też rozmiary wystawy w Pawilonie Czterech Kopuł. W 13 salach obejrzymy 400 obiektów i prawie 50 prac (bo dzieła są wieloczęściowe) stworzonych od lat 60.

Największe z Abakanów, czyli trójwymiarowych, organicznych tkanin, mają 5 m długości (jeden z nich składa się z 15 części two-

ząc wielką ścianę). Są wykonane z materiałów naturalnych, jak szyszak, wełna czy końskie włosie. Abakany były dla artystki uwolnieniem tkaniny, która teraz była prezentowana w przestrzeni, niczym rzeźba. Przyniosły jej sławę i otworzyły drogę na światowe salony, zaś złoty medal w 1965 r. na Biennale w São Paulo stał się początkiem wielkiej kariery artystki. Do każdego biletu dołączony będzie przewodnik, w którym znajdziemy nie tylko opisy wszystkich prac, ale także informacje, jak dzieła trafiły do Muzeum Narodowego we Wrocławiu.

➤ Godziny i ceny biletów na bilety.mnwr.pl

Z archiwum IPN: wystawa

W galerii fotograficznej Miejsce przy Miejscu, pl. Strzelecki 14, zobaczyć będzie można wystawę fotografii z Instytutu Pamięci Narodowej. – W Archiwum IPN przechowywanych jest blisko 40 mln fotografii: portrety, pejzaże, martwe natury, sceny uliczne, zdjęcia lotnicze, reporterskie, naukowe, rodzinne i wiele innych. Są także obrazy śmierci – pisze w tekście towarzyszącym wystawie Tomasz Stempowski. Wystawa „Gdy spojrzysz mi w oczy dwa razy, rozchył usta lub zacisnę pięści” potrwa od 18.08 do 22.09. To to kolejna próba zadania pytań o historię, pamięć i naszą przeszłość. Wstęp wolny.

Premiera w Teatrze Polskim

Po wakacyjnej przerwie Teatr Polski otwiera nowy sezon premierą. Będzie to „Sen nocy letniej” Williama Shakespeare’a w reż. Magdaleny Piekorz. To jedna z najzabawniejszych i najbardziej wyrafinowanych sztuk Shakespeare’a poświęcona zgłębianiu natury uczuć. Komedia pomyłek osnuta na motywach antycznych, utrzymana w klimacie baśni poetyckiej. Spektakle: 9–11 i 16–18.09 o godz. 19 na Dużej Scenie im. J. Grzegorzewskiego przy ul. G. Zapolskiej 3. Bilety do nabycia na www.teatrpolski.wroc.pl.

Koncert na pomoc Ukrainie

W poniedziałek 15.08 w Hali Stulecia odbędzie się wielki charytatywny koncert popularnego rock-zespołu z Ukrainy „Okean Elzy” (OE). Środki ze sprzedaży biletów zostaną przekazane na pomoc dzieciom, które ucierpiały podczas wojny, uchodźcom i tym, którzy walczyli w obronie Ukrainy. Muzyka OE jest bardzo ekspresyjna, to unikalne połączenie prawdziwej słowiańskiej melodyjności z potężną rockową energią. Ich koncerty to zawsze potężna dawka energii. Koncert rozpocznie się o godz. 18. Bilety w cenie od 129 zł do 199 zł można kupić na stronie going.pl.

Понеділок, 15 серпня – це вихідний та святковий день

15 серпня – це день церковної урочистості Успіння Пресвятої Діви Марії (за григоріанським календарем), а також Свято Війська Польського.

Це неробочий день, крамниці також будуть зачинені. Громадський транспорт їздитиме за недільним графіком.

15 серпня будуть відчинені басейни та купальні. Працюватимуть також інші вроцлавські атракціони

- Зоопарк та Африканарій відчинені від 9.00 до 17.00
- Оглядовий майданчик «Sky Tower» – від 9.00 до 16.00
- Ботанічний сад – від 9.00 до 19.00
- Аквапарк Вроцлав – від 8.00 до 23.00
- Гідрополіс – від 10.00 до 20.00
- Центр історії «Трамвайний парк» – від 11.00 до 18.00
- Кінотеатри працюють відповідно до годин демонстрації кінофільмів.
- Музей гри та комп'ютерів минулої ери – від 10.00 до 18.00
- До кінця серпня триває сезон на вроцлавських купальнях та басейнах. Місця для купання відчинені від 9.00 до 19.00 (купальня Орбіта на Вейхеровській; МОРСЬКЕ ОКО – вул. Шопена, 27, ГЛИНЯНКИ – вул. Космонавтів, 2, КЛОКОЧИЦЕ – вул. Клокоцичка, 2).
- «Колійково» – від 10.00 до 18.00

Полум'я Братерства

Вже черговий раз польські скаути та українські пластуни зустрінуться на цвинтарях у Польщі та Україні, щоб вшанувати пам'ять воїнів УНР, які в 1920 році пліч-о-пліч з воїнами Польщі боролися проти більшовизму.

Захід буде проходити у цілій Польщі у неділю, 14 серпня о год 18.00. У Вроцлаві зустріч на цвинтарі Особовіце.

У Вроцлаві терміново потрібна кров

Літні канікули – це завжди складний період для центрів донорства та переливання крові. Почесні донори, серед яких багато студентів, виїжджають з міста, а кров потрібна часто і в дуже великій кількості.

Ева Вапляк

Літні канікули – це період частих транспортних аварій. Те, крові яких груп найбільше бракує, можна перевірити на сайті: www.rckik.wroclaw.pl Ви хочете допомогти? Перевірте, коли у Вроцлаві зупиняться кровобуси (автобуси, де можна здати кров) и врятуйте комусь життя.

Кров потрібна щоденно, її дозволено зберігати не довше, аніж 42 дні, отже, не можна накопичити великих запасів.

Де і коли можна здати кров у кровобусі у Вроцлаві

- 22 серпня, від 9.00 до 13.00, Торговий центр «Борек», Вроцлав, вул. Галлера, 52
- 24 серпня, від 9.00 до 13.00, пл. Ринок, Вроцлав, вул. Олавська
- 29 серпня, від 9.00 до 13.00, Головний залізничний вокзал, вул. Пілсудського, 105
- 30 серпня, від 9.00 до 13.00, «Магнолія», Вроцлав, вул. Легніцка, 58

Кров можна також здати у Регіональному центрі донорства крові і гематології у Вроцлаві, на вул. Червоного Хреста, 5/9.

Понеділок – п'ятниця: від 7 до 17.30, субота – від 7.30 до 12.00

В допомоги немає національності

Здати кров може кожен, без огляду на національність. Заохочуємо до цього наших сусідів з України, які проживають у Вроцлаві. Необхідно пам'ятати, що іноземці, які бажають здати

кров, повинні вільно володіти польською мовою (на місці треба буде заповнити анкету та порозмовляти з лікарем).

Окрім цього, треба взяти з собою документ, що засвідчує особу.

Перевірте, чи Ви можете бути донором. Здати кров може:

- особа віком від 18 до 65 років

(багаторазовий донор) або особа віком від 18 до 60 років (якщо ця особа здає кров вперше), вагою не менше 50 кг

- здорова фізично особа

Як підготуватися до здачі крові

- з'їсти легку страву
- взяти з собою документ із фотографією та персональним номером PESEL, що дозволить засвідчити особу

Абсолютні протипокази до здачі донорської крові

- тяжкі захворювання серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту, нервової, дихальної, сечостатевої системи
- наявність заразних хвороб (СНІД, жовтуха (гепатит), сифіліс)
- сексуальна поведінка, що пов'язана із підвищеним ризиком інфікування заразними захворюваннями
- вживання психоактивних засобів
- захворювання крові
- псоріаз
- цукровий діабет
- злоякісні пухлини

«Океан Ельзи» гратиме у Вроцлаві

15 серпня у Залі сторіччя у Вроцлаві виступатиме один з найпопулярніших українських ансамблів – «Океан Ельзи». Дохід від продажу квитків буде передано на допомогу дітям, які постраждали під час війни, біженцям, а також захисникам України.

Ева Вапляк

Фотограф Олександр Поляковський на концерті «Океану Ельзи» був двічі – у Львові і в Одесі. – Це були два найкращі концерти у моєму житті, а я був на багатьох цього роду заходах. На концерті у Львові було близько тисячі шанувальників цього ансамблю, я відчував повну єдність глядачів і ансамблю, це було чудово.

«Океан Ельзи» – це рок-група; вона належить до тих, що користуються найбільшою популярністю та найчастіше нагороджуються. ОЕ виступав зокрема у Польщі, Німеччині, Латвії, Ізраїлі, Австралії, Канаді, Сполучених Штатах, а також у Великобританії. Лідер рок-групи,

Святослав Ввакрчук – це також політик і громадський діяч. 7 березня, у перші дні російського вторгнення в Україну Вакарчук приєднався до батальйону територіальної оборони у Львівській області. Музикант фотографує знищення, у зарубіжних ЗМІ надає повідомлення з лінії фронту, а також надає допомогу тим, хто у потребі – він волонтер.

Він також не забуває про музику – співаючи, він підтримує бойовий дух солдат, а також особи, які, втікаючи від ворога, перебувають на українських вокзалах і вулицях.

На одному із відеозаписів він подякував полякам за підтримку, що Поляки надають Україні.

Dokąd na jogę pod chmurką w sierpniu?

Joga to trening dla duszy i ciała. Działa korzystnie na nasze samopoczucie i pozwala się zrelaksować. Oprócz tego, może ją praktykować każdy bez względu na wiek czy poziom gibkości. Sprawdź, gdzie we Wrocławiu są organizowane bezpłatne zajęcia jogi pod gołym niebem.

Paulina Falkiewicz

Zajęcia jogi polegają na połączeniu ćwiczeń rozciągających z odpowiednimi technikami oddechowymi. Takie połączenie wpływa korzystnie na nasze ciało i umysł – wzmacniają się mięśnie, dotlenia organizm, możemy się wyciszyć i zrelaksować. Oprócz tego, że poprawia kondycję fizyczną i dodaje energii, wpływa także korzystnie na nasze samopoczucie.

Warto pamiętać, że jest to aktywność dla każdego, bez względu na wiek czy stopień elastyczności. Nie trzeba być wygimnastykowanym, żeby zacząć ćwiczyć. Przekonaj się sam na zajęciach, które poprowadzą wykwalifikowani instruktorzy. Wystarczy zabrać ze sobą matę do ćwiczeń i wygodne ubranie.

Zajęcia jogi w Parku Śniadaniowym (Park Andersa, ul. Kamienna 75) odbywają się w niedziele w godz. 10-11

Zajęcia w plenerze:

- Joga na Jagodnie – ul. Jagodzińska 15 (teren przy siedzibie Rady Osiedla Jagodno), w soboty: 13.08, 20.08, 27.08, od godz. 9.15 do 10.15
- Joga na Polnej – Polna Chillout Bar, ul. Semaforowa 65, w środy: 17.08, 24.08, 31.08 w godz. 18-19
- Basen Beach Bar – ul. Paster-
- ska (w pobliżu mostów Trzebnickich), w soboty: 13.08, 20.08, 27.08 w godz. 11.30-13
- Forma Płynna Beach Bar – wyb. Stanisława Wyspiańskiego 20, we wtorki o godz. 18, w soboty i niedziele o godz. 11
- Joga w Parku Śniadaniowym – park Andersa, ul. Kamienna 75 (obok ForestBar) – zajęcia w niedziele: 14.08, 21.08, 28.08 w godz. 10-11
- Joga w parku Złotnickim – ul. Zakopiańska/ul. Złotnicka (parking) – w soboty: 13.08, 20.08, 27.08 w godz. 11.30-12.30 – udział jest bezpłatny, należy się jednak zapisać
- OpatoVice Beach Bar – ul. Braci Gierzyńskich 151, w niedziele: 14.08, 21.08, 28.08 od godz. 10 do 11.

➤ Więcej na l.wroclaw.pl/gdzie-na-joge

Panthers Wrocław kontra Berlin Thunder

Już 14 sierpnia najlepszy polski zespół futbolu amerykańskiego powalczy o kolejne zwycięstwo w ramach rozgrywek European League of Football. Przeciwnikiem wrocławskich Panter będzie drużyna Berlin Thunder. Podopieczni trenera Jakuba Samela zamierzają zrobić wszystko, aby zrewanżować się rywalom za porażkę w poprzedniej rundzie.

Mateusz Lubański

W ostatniej kolejce Panthers Wrocław okazali się minimalnie gorsi od aktualnych mistrzów Europy,

ekipy Frankfurt Galaxy. Walka o zwycięstwo trwała do samego końca, a decydujące punkty dla gości padły w końcowych sekundach spotkania. Choć zespół Pan-

thers w obecnym sezonie może mówić o sporym pechu, wydaje się, że jego limit został już wyczerpany. W starciu z Berlin Thunder gospodarze będą chcieli udowodnić, że należą do ścisłej europejskiej czołówki.

– Ostatnie starcie z Galaxy przez wielu kibiców zostało okrzyknięte najciekawszym meczem sezonu. Pozostaje wielki niedosyt, bo utrata prowadzenia w ostatniej akcji spotkania to najgorszy scenariusz, jaki mogliśmy sobie wyobrazić. Mimo to, po raz kolejny pokazaliśmy, że stać nas na grę na najwyższym europejskim poziomie. Zrobimy wszystko, aby 14 sierpnia nasi kibice zobaczyli Panthers w najlepszym wydaniu i wspólnie z nami mogli cieszyć się z kolejnego zwycięstwa – mówi Michał Latoś, prezes zarządu Panthers Wrocław.

Panthers Wrocław zadbają nie tylko o poziom sportowych emocji. Kibice, którzy 14 sierpnia zdecydują się odwiedzić Stadion Olimpijski, mogą liczyć na całe mnóstwo atrakcji. Organizatorzy zapowiadają strefę food trucków, konkursy, pokazy cheerleaderek, strefę dmuchańców czy miniboisko do futbolu amerykańskiego dla najmłodszych. – Jak zwykle obok rywalizacji na boisku, czeka dodatkowo cała strefa atrakcji – zarówno dla tych starszych, jak i młodszych. Jesteśmy przekonani, że to doskonała propozycja na spędzenie niedzieli – przekonuje Jakub Głogowski, General Manager Panthers Wrocław.

Bilety na mecz Panthers Wrocław z Berlin Thunder można kupić w serwisie Ticketmaster, a także w kasach w dniu meczu. Początek spotkania 14 sierpnia o godz. 15.

Panthers Wrocław powalczą o zwycięstwo z Berlin Thunder

Tydzień w skrócie

Na Wrocławskim Torze Wyścigów Konnych – Partynice odbędzie się **7. dzień wyścigowy**. Oprócz licznych gonitw, na mieszkańców czeka strefa zabaw dziecięcych, przejażdżki na kucykach czy pokazy ułańskie. Początek imprezy już 13 sierpnia o godz. 14.

Piłkarze Śląska Wrocław bezbramkowo zremisowali w 4. kolejce PKO Ekstraklasy z Widzewem Łódź. Bohaterem meczu z pewnością był Michał Szromnik, który w 39. minucie obronił rzut karny wykonywany przez Bartłomieja Pawłowskiego.

Betard Sparta Wrocław zremisowała na wyjeździe 45:45 z Apatorem Toruń i choć punkt bonusowy powędrował na konto żużlowców z Wrocławia, to jednak wyższe miejsce przed play-offami zajęli torunianie.

WYDARZENIA SPORTOWE

piłka nożna

PKO BP Ekstraklasa:
14.08, godz. 20,
Lech Poznań – WKS Śląsk Wrocław
(Canal+ Sport)

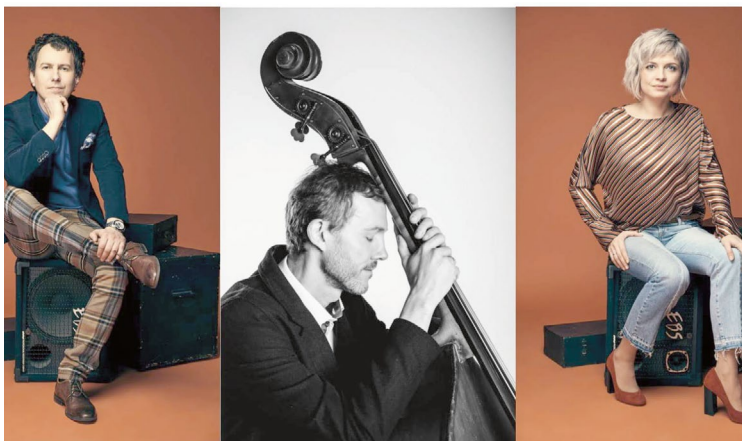
eWinner 2. liga:
13.08, godz. 13,
Stadion Olimpijski,
WKS Śląsk II Wrocław – Olimpia Elbląg

3. liga: 13.08, godz. 12,
Raków II Częstochowa – 1. KS Ślęza Wrocław

Ekstraliga kobiet:
13.08, godz. 12,
Centrum Piłkarskie Ślęza Wrocław – #Kłokoczyce,
WKS Śląsk Wrocław – Górnik Łęczna

futbol amerykański

European League of Football: 14.08, godz. 15,
Stadion Olimpijski,
Panthers Wrocław – Berlin Thunder
(Polsat Sport Extra)

Synagoga Pod Białym Bocianem – koncerty

Lato w synagodze Pod Białym Bocianem, ul. Włodkowica 7, trwa w najlepsze. W sierpniu Fundacja Bente Kahan zaprasza na dwa koncerty. 14.08 o godz. 18 wybierzymy się w kolejną muzyczną podróż z zespołem Shockolad. To ukraińsko-polska grupa grająca jazz i world music. 28.08 natomiast o godz. 18 wystąpią uczestnicy Międzynarodowego Festiwalu Krzyżowa Music.

Podczas koncertu doświadczymy owoców współpracy światowej sławy muzyków oraz obiecujących talentów pod kierownictwem artystycznym Vivienne Hagner. Bilety na oba koncerty w cenie 40 zł (normalne) i 30 zł (ulgowe) dostępne są na godzinę przed koncertem w synagodze lub na l.wroclaw.pl/lato-w-synagodze. Projekt dofinansowany ze środków Gminy Wrocław pod patronatem Radia RAM.

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**
 Pogotowie Ratunkowe: **999**
 Policja: **997**
 Straż Pożarna: **998**
 Straż Miejska: **986**
 Centrum Powiadomienia Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**
 Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)
 Pogotowie energetyczne: **991**
 Pogotowie gazowe: **992**
 Pogotowie ciepłownicze: **993**
 Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Infolinie

Centrum Informacji Turystycznej: **71 344 31 11** (pn.-pt. 9.00-19.00)
 Punkt Informacji dla Obcokrajowców: **71 772 49 50** (pn.-pt. 9.00-16.00)
 Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)
 Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 71 77** (pn.-pt. 8.00-18.00)

Ważne telefony – inne

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7.00-14.00)
 Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo) lub **71 799 67 00** (pn.-pt. 7.45-15.45)
 Zgłoś niebezpiecznego psa lub kota: **986** (całodobowo) lub **71 362 56 74** (pn., śr., czw., pt 9.00-16.30, wt. 9.00-18.30, sb., nd. 9.00-15.00)
 Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)
 Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8.00-15.00, śr. 8.00-17.00)
 Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 321 72 70/71** (pn.-pt. 7.00-21.00)
 Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionej: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8.00-14.00, śr. 8.30-16.00)
 Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)
 Taxi Senior: **794 123 124**
 Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**

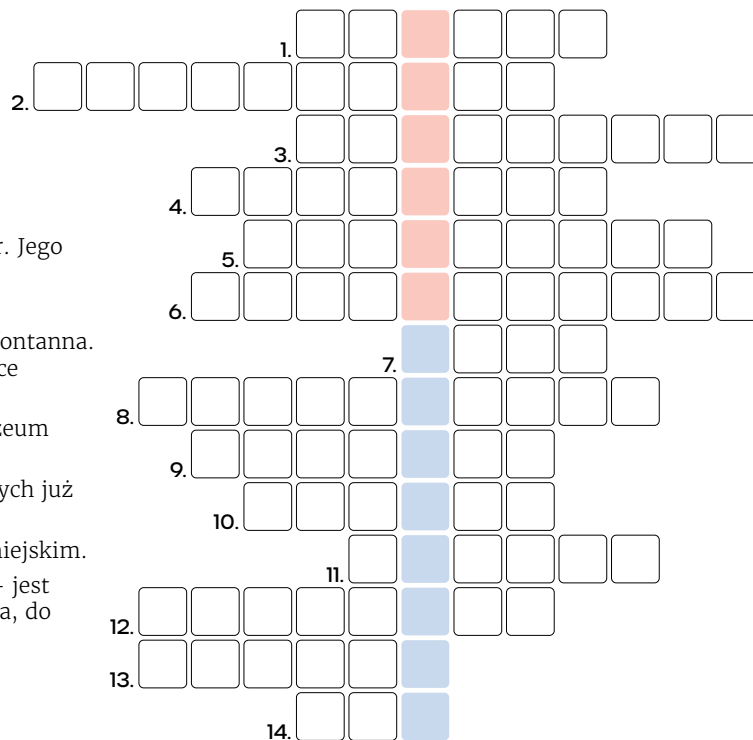
Szalone nożyczki – wakacyjne spektakle

„Szalone nożyczki” to wielki przebój wrocławskiej sceny komediowej: po raz pierwszy pojawił się na niej 5 maja 2002 r. W eleganckim zakładzie fryzjerskim o nazwie Szalone nożyczki króluje mistrz Antoni Wzięty. Zakład cieszy się ogromnym powodzeniem. Toni swoje królestwo wynajmuje od mieszkającej nad salonem wielkiej

pianistki Izabeli Richter, która nagle zostaje zamordowana. Kto jest mordercą? Tego mogą dowiedzieć się widzowie, którzy 12, 13 lub 14.08 o godz. 19 wybiorą się do Wrocławskiego Teatru Komedia, pl. Teatralny 4 (budynek Wrocławskiego Teatru Lalek), na ten szalony spektakl. Bilety w cenie 95 zł (normalny) i 80 zł (ulgowy) do nabycia w kasie teatru, na stronie teatrkomedia.com lub w serwisie ewejsciwki.pl.

KRZYŻÓWKA NR 96

- Trzyma ją wrocławski Siermierz i często ją traci...
- Park, w którym znajduje się staw z wodotryskami.
- Nazwa rzeźby znajdującej się przed Instytutem Niskich Temperatur, stojąca w niecce fontanny.
- Zespół rzeźb „Walka i Zwycięstwo” na pl. Jana Pawła II był częścią pomnika tego Kanclerza Rzeszy Niemieckiej.
- Ulica we Wrocławiu, której nazwa pochodzi od jednej z rzek.
- Wzgórze, na którym znajduje się rewitalizowany obecnie belweder. Jego istotną częścią był wysoki słup wody.
- Sztuczny wrocławski zbiornik wodny okalający Stare Miasto.
- Nieczynny dworzec, przed którym do dziś znajduje się klasyczna fontanna. Jej zadaniem było oczyszczanie powietrza, gdy podjeżdżały dymiące lokomotywy.
- Czerpano z niej wodę w Rynku, zachowała się w podziemiach Muzeum Pana Tadeusza.
- Posąg tego antycznego boga znajdował się na jednej z nieistniejących już wrocławskich fontann.
- Ptaka, który towarzyszy chłopcu na wodotrysku w Ogrodzie Staromiejskim.
- Po tej fontannie przy ul. Leszczyńskiego została już tylko niecka – jest wykorzystywana jako kwietnik. Jej nazwa nawiązywała do państwa, do którego przed II wojną światową należał Wrocław.
- Wrocławska huta, w której w latach 70. znajdowały się fontanny schładzające i nawilżające gorące hale.
- Zwierzęta przy fontannie na Psim Polu.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy

operatora. W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **96.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić roz-

wiązaniem krzyżówki). Na odpowiedzi czekamy do **18 sierpnia br. do godz. 20**. Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do 25 sierpnia br. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z numeru telefonu 71 776 71 00. **UWAGA!** Według regulaminu nagrodę można wygrać raz

na 12 miesięcy. W tym wydaniu do zdobycia są bluza i dwa worki z herbem Wrocławia. Zwycięzcy z nr. 94 (hasło: Mity znad Odry) to pan Grzegorz (bluza), panie Justyna i Marianna (worki). Gratulujemy!

➤ **Regulamin i RODO**
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

➤ Napisz do nas!

REDAKCJA
 pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
 e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna
 Ewa Wapłak

Redaktor wydania
 Agata Zięba

DRUK
 AGORA
 ul. Daniszewska 27
 03-230 Warszawa

WYDAWCA
 Gmina Wrocław